

114,1. 1190

POŠTARINA PLACENA LI GOTOVU

CIENA 10 KUNA. BROJ 2

USTAŠA

VIESTNIK HRVATSKOG USTASKOG OSLOBODILACKOG POKRETA

Iz zbirke Molitva za srce drage zemlje

Spjevao dominikanac

O. RAJMUND KUPAREO

Križ na ulazu u luku

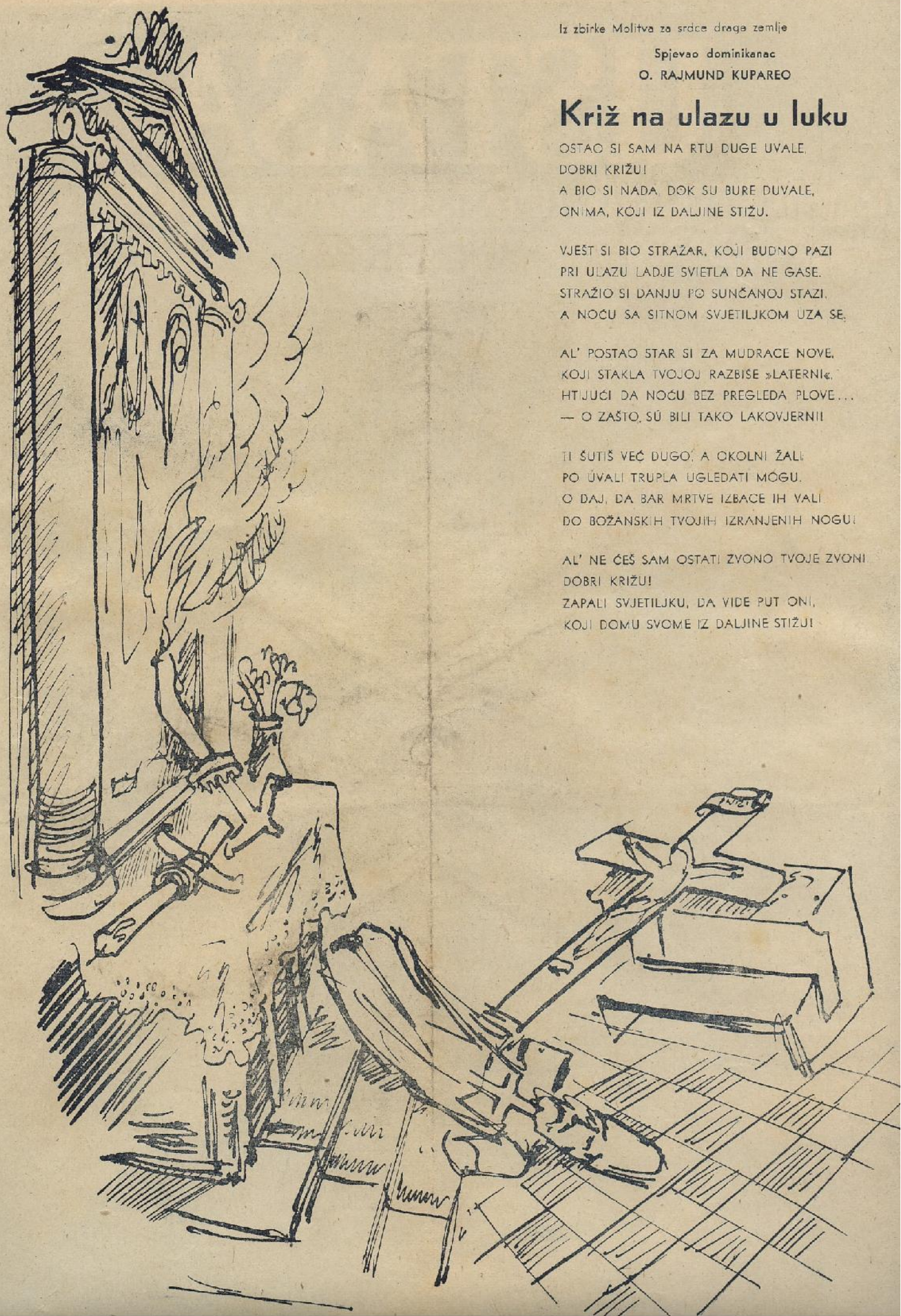
OSTAO SI SAM NA RTU DUGE UVALE,
DOBRI KRIŽU!
A BIO SI NADA, DOK SU BURE DUVALE,
ONIMA, KOJI IZ DALJINE STIŽU.

VJEŠT SI BIO STRAŽAR, KOJI BUDNO PAZI
PRI ULAZU LADJE SVIETLA DA NE GASE.
STRAŽIO SI DANJU PO SUNČANOJ STAZI,
A NOĆU SA SITNOM SVJETILJKOM UZA SE,

AL' POSTAO STAR SI ZA MUDRACE NOVE,
KOJI STAKLA TVOJOM RAZBISE »LATERNI«,
HTIJUĆI DA NOĆU BEZ PREGLEDA PLOVE...
— O ZAŠTO, SŪ BILI TAKO LAKOVJERNI!

TI ŠUTIŠ VEĆ DUGO, A OKOLNI ŽALI
PO ŪVALI TRUPLA UGLEDATI MOGU.
O DAJ, DA BAR MRTVE IZBACE IH VALI
DO BOŽANSKIH TVOJIH IZRANJENIH NOGU!

AL' NE ĆEŠ SAM OSTATI ZVONO TVOJE ZVONI
DOBRI KRIŽU!
ZAPALI SVJETILJKU, DA VIDE PUT ONI,
KOJI DOMU SVOME IZ DALJINE STIŽU!

NACIONALIZAM PRIZNAJE VJERU

at.: Jugoslavenstvo, izvirući iz srbskog šovinizma i okupatorskih težnja u propaloj tvorevini htjelo je uz ostala duhovna područja pod svoje noge podastrieti i katoličku vjeru — onako kako je to izpalo sa srbskim pravoslavljem. Našavši na dostojan odpor i odgovor tisućljetne Božje ustanove biedni balkanski opančari stadoše prikrivenom, a kasnije i otvorenom borbom onemogućivati djelatnost Crkve otvarajući radije široka vrata komunizmu i poganstvu, nego čudoredju i sponama vječnih vrijednota ljudskoga društva. U napadaju na religiju s muslimanstvom se je također postupalo prema prokušanom sustavu nekadanje srbske knjaževine: likvidiranjem minareta i gospodarskim uništavanjem muslimanskih sljedbenika.

Trovanjem školske mladeži, pomaganjem crvene propagande u svrhu razbijanja hrvatskog otpora nasuprot pojačanom srbiziranju i prekrštavanju katolika na srbsko pravoslavlje, miešanjem brakova i kojekakvim smišljenim, šaranjem unutar tamnice Jugoslavije pripremao se je teren za odčiepljenje zapadnjačke Hrvatske od viekovnih prodaja — koje su samosvojnost hrvatstva celom svijetu nedvoumno i onda pred oči stavljale, kada se je htjelo silom dokazati, kako u Jugoslaviji postoje samo plemena, dok je narod jedan: jugoslavenski.

Velikosrbstvo u današnjem napadaju na Hrvatsku Državu nastavlja još pojačano izrazitije komunizmom borbu protiv vjere. Osobito protiv katoličke, jer je ona najbrojnija i u Europi najiztaknutija.

U popisu poubijanih svećenika, koji objelodanjujemo na sljedećim stranicama »Ustaše« na nalazimo imena političara, koji su »ustaševali« — kako se to negdje tvrdi — već žrtve četničkog i boljševičkog zuluma u zlostavljanju i uništenju svoga što nije srbsko, što ne stupa pod crvenom zastavom. Jedini branitelj vjere u sadašnjici jest nacionalizam, ustaštvo koje je već u početku svoje djelatnosti jasno u načelima priznalo i samo iztaknulo potrebu i vrijednost vjere u Boga u Onoga čijoj se pravdi utiče hrvatski narod braneći svoje ljudsko i narodno pravo na život i nezavisnost.

Danas je obrana nacije ujedno — obrana vjere. Sestnaesta godišnjica ustaškog oslobodilačkog pokreta ujedinjuje sve hrvatske narodne snage u vjeri sretna budućnosti.

Božja Hrvatska neće propasti.

Ovaj broj posvećen je žrtvama duhovnog stališa. Gotovo dvije stotine poginulih svećenika za naše prilike je prevelik gubitak, a celom uljudjenom svijetu ozbiljna opomena.

SVEĆENSTVO HRVATSKOM NARODU

Katoličko je svećenstvo tako tiesno povezano s hrvatskim narodom, da je nemoguće govoriti o katoličkom svećenstvu bez hrvatskoga naroda, no i o hrvatskom narodu bez katoličkog svećenstva.

Hrvatsko katoličko svećenstvo potječe najvećim dijelom iz najširih hrvatskih narodnih slojeva. Svećenici su sinovi redovito seljačkih i radničkih roditelja. Tu i tamo koji potječe iz obrtničke ili činovničke obitelji. Iz viših građanskih krugova ili iz bogatijih staleža riedko koji.

A zašto je to tako? Svećeničko je zvanje teško i naporno zvanje. Nauke traju dugo i traže mnogo truda. Zavodski život bez kojega ne može nitko postati svećenik, je strog. Dužnosti se moraju vršiti točno i savjestno. U zavodu se treba odreći mnogo ugodnosti, koje si mogu i smiju priuštiti vanjski, svjetovni djaci.

Kad svećenički pripravnici svrše nauke redovito polaze u službu na selo često i u najzabavnija sela gdje nema baš nikakova društva pa ni knjiga, a kamo li druge pogodnosti, što ih današnji život pruža svakom drugom i poluobrazovanom čovjeku u gradu.

Svećenička je služba takova, da svećenik mora uvijek biti na razpolaganje. Ne samo po danu, nego i po noći. Pješice kao i na kolima. Po zimi kao i po ljetu. Bez obzira da li je liepo ili ružno vrijeme.

Dohodci su svećenički u mirna vremena daleko izpod onih državnih činovnika. Svi drugi staleži imaju uređena beriva u gotovom novcu ili drugačije osigurana, dok svećenici na župama, a tih je najviše, vade svoje dohodke iz zemlje kao i seljaci. U ratno vrijeme i jedino i ratno doba ima takav način života neku prednost a u redovitim prilikama je takav život mučan. Zahtjevi su kod svećenika kao i kod drugih obrazovanih staleža, a stvarno se mnogo puta moraju zadovoljiti čim god kao i seljaci ili radnici. Kad su između Crkve i države dobri odnošaji, kako je to u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, i kad državna vlast ide na ruku svećenstvu, kako to biva u našoj Domovini, onda svećenstvo može napred. Ali ako je država protiv katoličkoga svećenstva, kako je to bilo u prijašnjoj državi, onda je katoličkom svećenstvu u mnogom smjeru djelovanje tako reći nemoguće, a život upravo ogorčen.

Svećenstvo je po svom pozivu i radu u izravnom dodiru s narodom više nego ikoli drugi školovani stalež. Ono, da se izrazimo veleobrtničkim izrazom obradjuje prvu, izvornu i najgrublju narodnu sirovinu, a drugi staleži samo nadograduju na već postavljene temelje, koje su zabili svećenici. Prva nauka i prvi odgoj ne samo vjersko-čudoredni, nego i prva gospodarska, narodno-politička, pa i liečnička pouka dolazi redovito od svećenika. Kad je nužda, svećenici mogu svojom spremom zamieniti sve druge obrazovane staleže, a svećenički ne može zamieniti nijedan drugi stalež.

Baš zato, što svećenici rade neposredno u narodu i medju narodom i stradaju više nego ikoli drugi stalež. Kad dodje do nemira ili buna, kad se u narodu jave nezdrave pojave, nastrane ideje i pokreti, pogubni po ljudsko društvo, kao što je danas komunistička ideja u obliku partizanstva, onda su prvi na udaru upravo svećenici. Ti neprijatelji sude: udari pastira i ovce će se razbježati. Udari po svećenicima, klonut će i sam narod. Kad nestane svećenika tih glavnih narodnih učitelja i

tješitelja, narod će izgubiti duševnu ravnotežu, pa će ga se lahko dobiti na krivi put. Zato narodni neprijatelji udaraju naježšće baš po svećenicima.

Sigurna je činjenica, da su svi staleži u ovome radu pridoneli velike žrtve za obranu i očuvanje naše samostalne, narodne hrvatske države. No stoji i druga činjenica da su svećenici pridoneli najveće žrtve. Mnogo ih je ubijeno i to na zvjerski način. Bezbroj ih je, koji su od partizana opljačkani tako, da im je ostalo jedva ono malo odijela na njima. Koliki su zlostavljani i vucarani po partizanskim sudovima? Kad se skupe svi podatci o razorenim crkvama i drugim bogoštovnim predmetima, to će biti tolike štete, da će prelaziti i samu ljudsku maštu.

Snaga i moć svećenička u radu i trpljenju dolazi svećenicima od duhovnih ideala. Vjera u Boga, koji je svima ljudima otac. Vjera u Božju pravednost, koja svako dobro podpuno nagradjuje ali i zlo isto tako kažnjava makar gdje i kada učinjeno. Vjera i nada u sretni vječni prekgrobni život, to su misli vodilice, koje im daju snage i u onom radu, kod kojega bi obične ljudske sile klonule, a dižu duh i tamo gdje bi se on sigurno izgubio.

Hrvatska je domovina uvijek imala idealne mladeži. I danas je ima. I više nego prije, makar je partizanska zaraza nastojala poduzeti sve i sva, da upravo mladež zavede. Plemenitost i idealizam se mladeži vidi i prosudjuje po žrtvama njezinim za domovinu. A riedko kada je mladež toliko pregarala za domovinu kao sada, u ovom groznom svjetskom ratnom previranju. Naša će se mladež rukovoditi idealima i nakon rata. A jedno od najljepših polja rada i žrtava za domovinu je svećeničko zvanje. Ovdje kao nigdje drugdje može plemeniti mladić ostvarivati svoje ideale i za domovinu učiniti više nego u bilo kojem drugom zvanju.

Svećenik je u narodu ono, što je majka u obitelji. Svima na uslugu, pomoć i utjehu. Kad god koji član u obitelji što treba, najprije se obraća k majci. Kad koga što boli, i opet prva tješi majka. Na majčine su se usluge članovi obitelji već tako naučili te misle, da to tako mora biti, pa ih se često ni ne cieni. Nu kad majke nestane, tad je obitelj izvan sebe od nemoći. Takav je odnošaj i svećenika prema narodu i naroda prema svećeniku.

U hrvatskom je narodu uvijek postojao liepi sklad između katoličkog svećenstva i naroda. On postoji i danas unatoč komunističkom rovaranju protiv svećeničkoga ugleda. Hrvatskom je narodu i njegovoj slobodnoj državi mnogo stalo, da se ovi plemeniti prijateljski odnosi između naroda i svećenstva još i prodube i budu što tjesniji. Od srdačnih će odnošaja biti obostrana korist velika. Narod će imati i u buduće vriedne i požrtvovne svećenike, koji će mu biti pravi duhovni pastiri, koji će za narod i život svoj dati kao što ga daju i u ovome ratu, a svećenici će opet imati u hrvatskom narodu privržene vjernike, koji će svećenicima biti u svemu na ruku.

Sloga, jedinstvo, medjusobno povjerenje između obrazovanih staleža, medjusobno razumjevanje i požrtvovno podpomaganje to je zalag sretnije budućnosti naše, a u tom je nada i spas naroda i države hrvatske.

Dr. J. PENIĆ

IZ POSTROJNIČTVA

IMENOVANJA I ODLUKE MINISTRA POSTROJNIKA

Broj 3284/1944.

Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 5. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta imenujem ustašu Milana Frajsmana, savjetnika u ministarstvu narodne prosvjete D o g l a v n i k o m.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :

ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu

Broj 3285/1944.

Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a savezno s § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta r a z r j e š u j e m ustašu Milivoja Karamaka dužnosti stožernika sveučilištnog stožera.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :

ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 3286/1944.

Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a savezno s § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta imenujem ustašu dr. Franju Nevistića stožernikom sveučilištnog stožera.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :

ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 4875/44.

25. studenoga 1944.

IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na prijedlog stožernika, upućenog Zapovjedništvu ustaša, imenujem ustašu Josipa Požara, povjerenika H. R. S-a iz Karloveca, pobočnikom za prosvjetu i uljudbu Ustaškog stožera Pokupje, sa sjedištem u Karlovcu.

Za Poglavnika i Dom spremni!

Postrojnik:

DR. LOVRO SUŠIĆ

Broj 3287/1944.

Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a savezno s § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta imenujem ustaškinju Mr. ph. i Ing. Anku Streim stožernicom stožera Vuka ženske loze Hrvatskog ustaškog pokreta.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :

ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 3288/1944.

Zagreb, 16. prosinca 1944.

ODREDBA

Na temelju točke 7. Ustava »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta, a savezno s § 67. odj. 4. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« hrvatskog oslobodilačkog pokreta imenujem ustaškinju Justinu Lastrić stožernicom stožera Vrhbosna ženske loze Hrvatskog ustaškog pokreta.

Za dom spremni!

P o g l a v n i k :

ANTE PAVELIĆ v. r.

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

Broj 3330/1944.

Zagreb, 30. prosinca 1944.

ODREDBA

Temeljem točke 5. Ustava »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta, na prijedlog postrojnika imenujem ustašu Lukasa Juričića, ustaškog tabornika u Čitluku, poglavnikom pobočnikom.

Za Dom spremni!

Dano u Glavnom Ustaškom Stanu.

P o g l a v n i k :

ANTE PAVELIĆ v. r.

Broj 4908/44.

27. studenoga 1944.

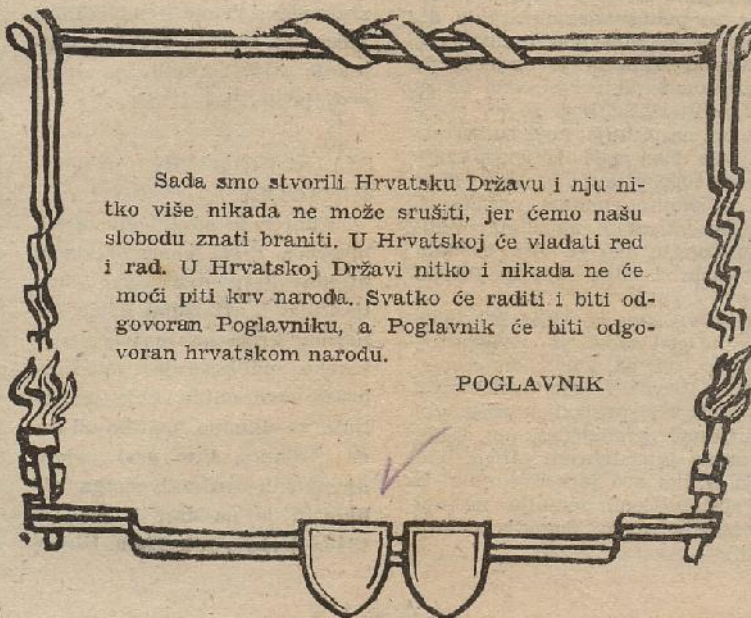
IMENOVANJE

Temeljem § 56. odj. 2. Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — hrvatskog oslobodilačkog pokreta — od 11. kolovoza 1942., a na prijedlog stožernika, upućenog Zapovjedništvu ustaša, imenujem ustašu Franju Cvitoveca, viečnika, pobočnikom za upravu Ustaškog stožera Zagorje, sa sjedištem u Varaždinu.

Za Poglavnika i Dom spremni!

Postrojnik:

DR. LOVRO SUŠIĆ

Crveni požar na zapadu

— Neočekivana njemačka napala na belgijskom odsjeku zapadnog bojišta naglasala je odjeke nemira i pobuna, koji u neprekidnom nizu dopiru izpod promičbenog vela, kojim su Angloamerikanci pokušali prevući odpor u zaposjednutim zemljama. Zanimljivo je ipak posvetiti malo pažnje tim događajima upravo stoga, što se slične pojave u novije vrijeme zamjećuju od Baltika do Ate- ne. Vođe pokreta otpora iz vremena zaposjednuća po njemačkoj Wehrmacht — nakon što su ostavili predstavnicima izbjegličkih odbora vlast u prvim danima — odjednom su uzpravili glave. Glad, nestašica i nesredjenost prilika iza uklanjanja njemačke organizacije u zapadnim zemljama nužno je podkopala ugled i položaj imenovanih upravnih

Pierlot, predsjednik belgijske vlade odbora, u kojima su se komunisti mudro ustručavali sudjelovati, te stvorile nerazpoloženje među proletariziranim gomilama.

Zučljivi novinski napadi na vlade, podržavane po englezko-američkim četama bili su predigra u oružane sukobe, koji su usliedili kao odgovor na odredbe o razoružanju partizanskih odreda. Svjetsko komunističko novinstvo pojačalo je tu kampanju nakon što su englezka i američka vlada opunomoćile svoje vojničke zapovjednike na upotrebu oružane sile, da bi se održale po »saveznici- cima« priznate vlade. Moskva, koja je udahnuća dušu guerilli na evropskom tlu, bila je uvjerenja, da njezine marionete, ološ i boljševizirana ulica, nemaju nikakve važnosti ni značenja osim onoga, što im daje puška u ruci. Zbog toga su prikrivena promičbena središta po inozemstvu naložila odpor protiv razoružanja svoje »avant- garde« uz opravdanje, da su »oslobodilački« odredi svojom borbom zaslužili pravo glasa u određivanju politike dotičnih zemalja. Ta je buntovna djelatnost dobro došla u času, kada je London pokušao ostvariti t. zv. Zapadni blok, jer su nemiri omeli provedbu tog dalekosežnog plana, a u isto je vrijeme pozvan u Moskvu de Gaulle, gdje je konačno za izvjestne usluge najznatniji kontinentalni sudio- nik bloka — Francuzka. — prekrizio britansku osnovu.

Poseban položaj u čitavoj igri zauzima Belgija, koja je u no- vijoj poviesti više puta platila »ceh« za pokuse demokratskih di- plomacija. Svoj iznimni položaj, koji je uživala pod njemačkom vlašću pred drugim zapadnim državama, izgubila je smjesta po dolasku invazora, te se našla usred nereda i gladi. Ne samo da su belgijski partizani zadali mnogo briga Pierlotu, koji se sa svoje strane trudi upoznati nove odnose i temeljna pitanja, koja su izkrsila za njegove emigracije, već je u to najteže doba opet oživjelo pitanje valonsko-flamanskih razmirica. Riešenje toga pitanja postavio si je ciljem razgranjeni pokret, koji drži u svojim rukama najčitaniji belgijski dnevnik »Le Gaulois«. No pod izticanim načelima: Wal- lon wallonisants : Flamands flamingantisants sve se više produb- ljuje nastojanje pretežnog, valonskog diela stranke za pripajanjem Valonije Francuzkoj.

Križa, za krizom trese temeljima novo uzpostavljene belgijske države, jednako kao i u drugim zemljama pod nadzorom »Alliraca«. Uobće je glavna oznaka poredka, kojega oni sa sobom donose — nered. Doduše, taj je nered upravljen u prvome redu protiv njih samih, jer je potaknut od Sovjetske Rusije i sprovedjen njezinom pomoću, ali ga ni g. Roosevelt ni britanski predsjednik ne mogu umišti ili suzbiti, ako se ne žele otvoreno suprotstaviti zahtjevima i težnjama S. S. S. R-a. Poslije slučaja Grčke ovo je nedvoumno. U međuvremenu — cirkuskim vladama »oslobodjenih zemalja« ne pre- ostaje drugo, nego da bezpomoćno očekuju razvoj događaja, koji će ih možda mimeći — ili odpuhnuti.

JOS IZ PROŠLE GODINE . . .

Zrakoplovni dopisnik Me- djunarodnog dojavnog ureda javlja: Brojke neprijateljskih zrakoplova, koje je njemačko zračno oružje uništilo u pro- sincu 1944. opet su porasle. Njemački lovc i protuzrako- plovnice bitnice oborili su u pro- sincu 1944. opet su porasle. Zrakoplova, od toga najmanje 410 neprijateljskih četveromo- tornih bombaša. Sovjeti su iz- gubili u istom razdoblju 558 zrakoplova, premda je na Iz- točnom bojištu u prosincu vri- eme bilo pretežno nepodesno.

. . . SMOLA PRATI ANGLO- AMERIČKO ZRAKOPLOV- STVO

O. K. W. — 2. siječnja: . . .

Kak sastavi njemačkih bor- benih, bojnih i lovačkih zrako- plova vodili su na Novu Go- dinu u jutro iznenadni napa- daj na neprijateljska uzletišta u području Belgije i Nizozem- ske. Prema do sada stiglim iz- vješćima uništeno je tokom ove velenavale na zemlji naj- manje 400 neprijateljskih zra- koplova, dok je stotinu daljnjih teško oštećeno. Povrh toga pogodjena su teško i sama uz- letišta i njihovi uređaji. Tok- om ovih napadaja došlo je do žestokih zračnih borbi u ko- jima je oboreno daljnjih 79 zrakoplova. Time je neprijatelj jučer na zapadu izgubio naj- manje 579 zrakoplova, a po svoj prilici još i više.

SJAJNI PRIMJERI JUNACTVA

Führer je odredbom od 29. prosinca 1944., osnovao zlatni hrastov list s mačevima i bri- ljantima k vitežkom križu že- ljeznog križa kao najveće nje- mačko odlikovanje za hra- brost. Ovo odlikovanje podje- ljuje se ukupno najviše 12- t- ricil vojnika. Kao prvi vojnik njemačkih oružanih snaga od- likovan je na dan 1. siječnja 1945. dopukovnik Hans-Ulrich

Rudel, komodore borbenog jata »Immelmann« ovim naj- većim njemačkim odlikova- njem, koje je primio iz ruku Führera. U isto vrijeme pro- maknuo je Führer dopukovni- ka Rudela u znak njegovog ne- prestano dokazivanog najvišeg junačtva, te u znak njegovih letačkih i borbenih sposobnosti u čin pukovnika. S ukupnim brojem od 463 uništenih nepri- jateljskih oklopljenih kola, sa više od 2400 lietova protiv ne- prijatelja pukovnik Rudel je danas najuspješniji borac svih zrakoplovstava na svijetu. On je sam izključio iz borbe oko 4 sovjetska oklopljena kola i time donio znatno otderećenje kopnenim četama, koje se bore na Iztoku.

MOSKVA I BUKUREST

Stockholm. — Moskov- ska krugovalna postaja ponov- no je nastavila svoje napadaje protiv rumunjske vlade. Obzi- rom na pojačano sudjelovanje komunistu u toj vladi ovi su napadaji sada više usredotoče- ni protiv pojedinih oblasti i osoba, dok su prije bili upereni protiv cjelokupne vlade. Osobi- to se žestoko napada ministar priroda i obtužuje, da on za- štitičuje one osobe, koje navodno sakrivaju sovjetski plien. Dru- gi napadaji upereni su protiv ministarstva unutarnjih poslo- va, koje vodi ministar predsjed- nik, kojem se prebacuje ne- dovoljno čišćenje i sabotaza djelatnosti protiv ratnih zloči- naca i desničarskih elemenata, kako to traže sovjeti. Što se tiče odpreme sovjetskog vlast- ničtva, veli se dalje, sada je određeno, da seljaci, koji su kupovali stoku u Besarabiji ili Transnistriji, ali su ju zaklali ili dalje prodali, sada moraju na rumunjskom tržištu kupo- vati blago, kako bi se onda moglo predati sovjeticima. Osim desetaka tisuća vagona oružja i ratnog tvoriva do 21. prosin- ca 1944. odpremljeno je iz Ru- munjske u Sovjetski Savez i

386.000 tona naftinih proizvoda.

FRANCUZKI DANAK SOVJETIMA

Reuter javlja iz Washingtona:

Novine »Washington Post« pišu: »Činjenica je, da je dio elene, koju je Francuzka platila za svoj savez sa Sovjetskom Unijom, bilo priznanje ruske teze o Poljskoj. Tim povodom izjavio je Georges Bidault, da je Francuzka dala svoj pristanak na zemljišne preinake ne samo na Iztoku, nego i na Zapadu. Na Zapadu predstavlja to priznanje francuzkog vrhovništva nad lievom obalom Rajne, ili barem zaposjednuće lieve obale Rajne, a osim toga i posebno utanačenje u pogledu ruhrskeg područja, koje više ne će, kako je Bidault naglasio, raditi za pruski ratni stroj.«

Na Iztoku to znači priznanje ruskih osnova sa strane Francuzke u pogledu proširenja sovjetskih granica, uključivši dio predratne Poljske, koji leži iztočno od t. zv. Curzonove linije, kao i zemljišna ošteta za Poljsku u obliku njemačkih područja u Istočnoj Pruskoj i u Šlezkoj. To je slučajno isti način rješenja jednog pitanja, za podpomaganje kojeg je i Velika Britanija dala svoj pristanak. Posljedica je toga, da su Sjedinjene Američke Države stavljene pred gotov čin, većinom zbog toga, jer su one propustile zauzeti stvarno i pozitivno držanje u pogledu poljskog pitanja. Možemo stoga svakog dana doživjeti priznanje lublinskog odbora sa strane naših saveznika.

FRANCUZKE BOLNICE PREPUNE

Kako DNB doznaje, sve su pariške bolnice prepune američkih ranjenika, a isto tako i bolnice u Reimsu, Soiseonsu, Chalons-sur-Marneu i Cambraiu. Eisenhowerovo vrhovno zapovjedništvo nastojalo je dođuše dobiti 350.000 brt. daljnje brodskog prostora, kako bi se ranjenici mogli prevesti u Sjedinjene Države, ali je tu naišao na prigovor brodarskog ureda, koji odklanja svako dodjeljivanje brodova preko prvotno predviđene mjere, kako

se ne bi ugrozio prijevoz ratnog tvoriva. Radi toga mora kojih 80 posto američkih ranjenika ostati u francuzkim bolnicama dok se ne nadje mogućnost prijevoza u Sjedinjene Države. Francuzke građanske osobe radi nestašice mjesta do daljnega se ne primaju u francuzkim bolnicama.

TEMELJITO UNISTAVANJE AMERIČKIH DIVIZIJA

DNB saznaje: Sjedinjene Države izgubile su tokom zadnjih 14 dana 65.900 vojnika, ne računavši gubitke, koje su pretrpjeli od početka njemačke ofenzive na zapadu. Ako u obzir uzmemo i ove gubitke, onda oni od sredine prosinca premašuju 100.000 ljudi. Glavni dio ovih silnih gubitaka snose tri američke oklopne divizije, naime 3., 7. i 9., te pet pješaćkih divizija, koje su vlastiti častnici i momčadi nazvali »samoubilačkim jedinicama«. Sve ove divizije, koje su praktički prestale postojati, nalazile su se južno od Aachena, kad je započela njemačka navala.

PARIZ U BEZVLADJU

U Francuzkoj, a osobito u Parizu, prilike su potpuno zbrkane, o čemu su se ovih dana mogli osvjedočiti i dopisnici švedskih listova u Englezkoj, koji su posjetili Pariz. O svojim dojmovima iz Pariza napisao je dopisnik »Stockholms Tidningena«: »Cijeli je život u Parizu u znaku bezvladja. Nitko više ne zna, koje su naredbe još na snazi. Svagdje pod površinom kipi i vrije.« Iz drugih se članaka dopisnika švedskih novina vidi, da Pariz ulazi u šestu ratnu zimu s malo hrane, a još manje ogrjeva. Dopisnici priznaju, da je za vrijeme njemačkog zaposjednuća u Francuzkoj pučanstvu bilo barem osigurano sve ono, što je za život najpotrebnije. Nemci su to činili po jednom sustavu, koji je sada uništen, a nije nadomješten drugim. Iz Belgije također dolaze viesti, koje uznemiruju saveznike. Britanski dopisnici u Bruxelluse moraju priznati, da je stanje samo na površini mirno. Svaki dan može donijeti novu eksploziju. Samo prisutnost jakih savezničkih četa osigurava sada mir prema vani.

Ukrajina u nacionalnom pokretu

»Rusija je skrpljena od različitih narodnosti, od kojih su se mnoge sve od carizma slabo slagale s ruskom vladavinom« — pisao je prije nekoliko godina Amerikanac W. H. Chamberlin. Pa i onda, kad su Poljaci i baltičke države postigle svoju nezavisnost, t. j. kad nisu bile sastavni dio Rusije, u Sovjetskoj Uniji Rusi je bilo samo malo više od polovini stanovništva. Ukrajinca u njoj imade do blizu jednu četvrtinu. Oni nastavaju najplodnija područja ne samo u Sovjetskoj Rusiji nego i najžito-rodniji kraj u čitavoj Evropi.

»Ukrajinski jezik toliko se razlikuje od ruskoga, da su za ruske komuniste potrebni posebni tečajevi s trajnim položajem u ukrajinskoj upravi, ako žele dobro naučiti ukrajinski govore« — piše isti W. H. Chamberlin. Ostatak stanovništva čini više tuceta narodnosti, počevši od naroda, koji imaju svoju staru poviest kao na pr. Georgijevci i Jermeni, pa do primitivnih prastanovnika.

Kad je sovjetski režim bio uzpostavljen u sjevernoj i srednjoj Rusiji, u Klevu je bila oblikovana ukrajinska nacionalistička vlada. U onim burnim vremenima revolucije većina seljaka — pa i ostali staleži Ukrajine — podpomagali su nacionalističku vladu više nego li što su seljaci u samoj Rusiji pomagali vladu »Crvenih i Bilih«. Najbolji je dokaz za to guerilski rat, koji je seljačtvo godinama vodilo protiv komunističke diktature kao protunarodne sile.

Njedan sovjetski režim ne bi u Ukrajini imao nikakvih izgleda u uspjeh, da je zemlja bila prepuštena samoj sebi. Ali »miroljubive« sovjetske čete tri puta su je preplavile u mučnom osvajanju. Ukrajina je, dakle, zemlja, koju su Sovjeti morali osvajati kao i Finsku i Poljsku i dr.

»Crvena vlada u Ukrajini bila je vlada stalnog nemilosrdnog terora. Prema izvješćima Čeke (kasnije GPU) bilo je u Ukrajini 1920. godine 3.876 strijeljanja. Koliko je tisuća bilo osim toga, nitko ne će nikada doznati.« Tako je pisao prije pet godina u newyorškom listu »The American Mercury« William Henry Chamberlin.

»Ni u dvadeset godina sovjetske diktature — nastavlja isti Amerikanac — vladodržcima Kremlja nije uspjelo, da učvrste pouzdanost Ukrajine. Današnje — t. j. prije početka ovog rata — stalne obtužbe, da je ova, ona ili ma bilo koja druga skupina progonjenih sovjetskih građana organizirala urotu, da Ukrajinu preda Trećem Reichu, smišne su u po-

gledu samih činjenica, ali one ipak jasno pokazuju bojazan Staljina i njegovih suradnika s obzirom na držanje Ukrajine u slučaju kakvog velikog rata. Uzasma glad od 1932.-33. godine, kad su milijuni ukrajinskih seljaka bili prepušteni gladi, dok je sovjetska vlada prodavala žito u inozemstvo, teško, da je išta doprinijela tomu, kako bi prema sebi učvrstila vjernost Ukrajinaca.« To je teška obtužba sovjetske politike i od pripadnika one narodnosti, koja je u oružanom savezništvu s njom.

Kako je danas u Ukrajini? To je zemlja, gdje su u ovom Njemačka je iz Ukrajine pronašla borbu. Ukrajina je bila zemlja osvajanja. 1941. godine tjerala boljševike. Nakon tri godine boljševici su ponovno preplavili Ukrajinu i sada prodiru na zapadne bedeme Evrope. I upravo na vrhuncu sovjetske osvajačke moći, kada mnogi pomišljaju na pobjedu boljševičke ideje, usred tog boljševičkog »raja« nastaju nacionalističke pobune i narodni pokreti protiv tog »pobjedničkog« boljševizma. Kiev i Har- kov postali su opet središte nacionalnih pokreta u borbi za slobodom. Ali, pobune protiv boljševičke diktature nisu samo ovdje. One se šire i u samoj Rusiji i na Krimu. Prije dvadesetak godina nacionalna borba Ukrajinaca je bila prepuštena samoj sebi iznutra. Ali danas podupiru svoje sunarodnjake mnoge već postrojene divizije izvan Sovjetskog saveza. General Vlasov, koji je duša tog pokreta, ulazkom u novu 1945. godinu, rekao je, da će ova godina biti godina djelotvornog oslobađanja ruskih naroda iz pod boljševičke diktature.

Ovo je doba nacionalnog budjenja ruskih naroda, a posebno ukrajinskog. Ovo je doba privremenog gasnuća mnogih evropskih naroda, kamo su boljševici doprili, ali, ujedno, to je doba nacionalnog budjenja svih onih naroda, koji su osjetili na svojoj koži boljševičku praksu. Ovo je doba, kada nastaju pobune u samoj jezgri Sovjetske Unije, kada i mnogi sovjetski vojnici gube volju, da se bore u tuđim zemljama, dok u njihovoj kući buktu pobuna mase i naroda. Ako ništa drugo, ali nacionalni pokreti u Ukrajini, boljševiziranoj kroz dvadesetak godina, jesu najbolja opomena svima onima, koji žele boljševičko-partizansku slobodu. General Vlasov i njegovi nisu ljudi od jučer. Oni su rasli s boljševičkim sistemom godinama, danas se bore protiv njega, jer boljševizam i njegovo partizanstvo ubija dušu i blagostanje pojedina i naroda.

OBNOVIMO SVETIŠTA

(U SPOMEN JOSIPU MARTINCU, ŽUPNIKU U VOČINU)

Vojnik sam, pa nisu uvijek prilike za pisanje. Dapače jednom za jednodnevnog od mora napisah, ali nadajući po terenu ne dospjeh ni prepisati ni predati na poštu. I upravo u akciji prema mjestu njegova rada, nedaleko njegovog rodnog mjesta bijah — u priličnoj neprilici — a člančić u džepu. Taj put ga s ostalim »kompromitirajućim« stvarima zakopah u zemlju. I poslije prodjoh upravo kroz šumu i mjesto gdje su njega pogubili, — sutra dan pak o svanuh na slobodi — u — Vočinu.

Crkva je pusta, župni stan demoliran, velika ulazna vrata u crkvu ne postoje tek privremena prozina od prekratkih dasaka. Strop popucan i — neće dugo. Krasni slikani prozori u kapelicama i dugi gotski u svetištu — bez okana — puše kroz njih vjetar.

A sunce vani svijetli. Papuk se prelieva u milijun zelenih boja, zove na život.

Tu je on za života radio. Kad dodjose odmetnici u to mjesto radi njegova ugleda među svietom ne usudiše ga se dirati. Druge predstavničke vlasti, inteligentnije ljude i uobće sve iztaknutije mještane ubiše odmah, jer nadjose — trun u oku. Njemu nisu mogli niti to naći.

Prve nedjelje na misu i propovjed — dakako — poslaše špijune. Govorio je ozbiljno i trizno, umirujući — bodreći na rad . . . Teško je svima svagdje — i kod nas. »došla je nova vlast i — nama manjini, nekolicini slabih govorilskih ne preostaje drugo nego da se toj vlasti pokorimo . . .«

I kao da se partizanima propovjed svidjela — valjda se ponadah, da će im se nakloniti.

Nametuše mu slom da bude neki jamac za sve one naše koji bi prelazili preko »granice«, da će se za tri dana vratiti. Kome je on zajamčio da će se vratiti pustili bi ga partizani — da mu pokažu svoje povjerenje u njega.

Čekahu uzvrat. Priredjivahu svakog utorka i petka mitinge i zabave. Prosti sviet išao je htio ne htio t. j. svi su morali ići. Župnik se nije ni maknuo od kuće. Jednom prilikom srco ga na ulici neki »iz komande« i fino zamoli za par riječi. Kad se vratio s tih »par riječi« pitala ga poznata gospodja je li im obećao i hoće li ići. Znala je na ime, da su tražili, da se pokaže na kojem mitingu.

Odgovor je bio dostojan njega.

»To mi je izpod časti da dođem . . .«

Pošlo se odmah dalje i pokušalo na drugi način.

Jednom prilikom dođjose »drugovi« k njemu i »zamoliše« da bi dobrovoljno dao jednu kravu za prehranu drugova. Odgovorio je jednako odlučno kao i prvi put.

»Komunista nisam, komuniste podpomagati ne ću. Imate svoju vlast i silu, dođjite odvedite — protiv toga ja ne mogu ništa . . .«

Naši su ga savjetovali da ne govori tako otvoreno . . . »ako tako kažete doći će sutra pa će drugi i treću otjerati . . .«

Tako je i bilo, danas prva, sutra druga . . .

Ostao je jednak.

Slično se radilo i u celom mjestu. U po noći lupa istom gdjejed na prozore . . . »Drugarice pripravi večeru za četrnaest drugova« . . . Sutra i prekosutra i dalje ostadoše drugovi i dalje ba hrani po tjeđan dana, dva tjeđna, pola mjeseca — u svakoj po desetak, petnaestak . . . Hrani ih i brini se o svom trošku.

Kad se radilo i o njegovoj privatnoj imovini rekao je njima, a kad se radilo o imovini svih rekao je svima . . . Sliedeće nedjelje na propovjedi — javio se pastir na obranu stada . . . Biblijski su mu kao svaki put u ovačkoj prilici zvučale riječi:

»Tko ne radi, ne treba ni da jede . . . i nikako nije i ne može biti opravđano, da netko, tko nije niti sijao, niti žeo niti kopao — dođje i odvlači tuđu muku i znoj . . .«

Špijuni su bili kao i uvijek, svaki dan ovdje. Već im je dosta bilo. Jedini čovjek na kog se u svem svojem području namjeriše koji ih se nije bojao.

Odlučio je. Njegov pomoćnik stari svećenik Slovenac, kad ga sliedeći dan po oslobođenju Vočina »u punoj ratnoj spremici posjetih dočekao me pokazujući na vrata svoje sobe . . .« »tu je bio, pa mi je rekao . . . ja sam sa svojim životom obračunao.«

Mogao je izmaći, uteći. Nije ni pokušao. Ni uz najveća nagovaranja.

Prvi put ne vladahu partizani ni tjeđan dana. Drugi put se oduljilo, — teče treći mjesec, Sviet očajava. »Svi nas zaboravili, pustili da izginemo i pomremo.«

Nastalo kolebanje, a partizani pojačahu promidžbu.

Dielilo se badava duhan, sol, šećer. Mali se ljudi pokolebaše.

Župnik se opet javio: Na jednoj propovjedi otvoreno je nastupio. Prenosim kao i do sada doslovce njegove riječi:

»Komunizam niti smije, niti može — i neće nikada pobijediti . . .«

Sad im već nije mnogo trebalo. Ali bez razloga ipak nisu mogli ništa.

Staviše ga otvoreno pod nadzor, kućni zatvor. Stražar pred crkvom, kućnim vratima i treći neprestano danju i noću uz njega u sobi. Počeše podmetanja i intrigriranja. Jedna od prvih obtužbi: ustaše! I znadoše točno — od siećnja do tog dana održao je upravo četrnaest rekviema! Tražila to rodbina, mili i dragi pokojnika — za zadnji spomen. Ali ni to nisu dozvoljavali. Poginule borce iz druge borbe nakon što ih naši zakopaše iza osamodnevnog otpora bez hrane i pila na starom gradu — odkopaše partizani po noći i svakome zabiše u utrobu velik zašiljen kolac.

Mještani ovima i ostalima iz prve borbe staviše križeve.

Ni to se nije smjelo. Počele iztrage. Pošto poto naka-niše župnika uvući u »krivce«, što se nije moglo učiniti redovno, učiniše na svoj način. U iztrazi oko križeva uhvatiše i neku djecu, što pokupiše razasuto oružje iza borbi i spremiše.

Neprestano podmetahu na izpitima, da ih je župnik na to nagovorio i upućivao . . .

Djeca niekahu, jer zaista to nije bilo. Ali počese ih tući, nokte sjeći, zabadati špranje pod nokte — i jednog dana nakon tri uzastopna batinjanja do bezsviesti i trokratnog polievanja vodom »kolovodja« je priznao i ono što nikada nije bilo.

Ali još uvijek nisu mogli ništa t. j. nisu smjeli, — i od samih svojih. Suviše je jasno bilo, da je sve to izmišljeno, namješteno s unapried smišljenim planom: — ubiti župnika.

Izmislili se romani o ustanku, župnik je bio začelnik, o

sakupljanju oružja — to sve za umirivanje svojih vlastitih, jer od naših svi su i te kako dobro znali što i kako stoje stvari.

Začele akcije naše vojske. Pobojaše se da će žrtva biti izbavljena i dodjose jedne noći po njega, utovariše ga na seljačka kola. Tobaže da oni nisu vlasni, da razprave stvar s njim već mora ići dalje na viši sud. Već je bio sav izerpen iza onih gepceovskih noćnih izpitivanja s jakim svjetlom uprtim nenadano iza sna u oči i hladnom cievu na zatiljku. Odvezoše ga bliže šumi nedaleko romantičnog Jankovca. Tri noći ondje prenoćio je u nekom štaglju.

»Jedno jutro dođjose po njega« . . . priča jedan što je bio s njim ovdje zatvoren.

»Iza kojih četvrt sata čuo se hitac, a iza ponovnih četvrt sata pronesoše čizme i kaput velečastnoga . . .«

Ne mogu nikada zaboraviti moje dojmove za mog prvog posjeta nakon svega ovoga — njegovoj crkvi. Propuh drma krovom, žbuka, komadići cigle i kamenje i treščice drva skripe po crkvenom podu.

Opetovano i ponovno ne znam zašto navraćah se ovamo — neprestano nešto tražeći.

Sve je bilo tako pusto, tiho, tužno, beznadno . . .

Ali tamo u svetištu pod krasnim gotskim lukom titralo je svietlo . . . tek plamćak uljenice . . .

Danas više ne titra, ne gori. Majčino svetište možda je još tamo, možda još stoje i oltari. Dragi lik Djevice Majke prekrila prašina ili možda ugalj i čadaj . . . ali ona je još uvijek tamo, čeka.

Tako jest.

Obnovimo svetište i oltare.

Upalimo svietla. Tamo i gdjejed su ugasla — a najprije u srcima — našima i sve braće ljudi . . .

Bez toga uzalud sve . . .

Tako jest.

PREKO STOTINU MUČENIKA

Po našim i stranim novinama i časopisima često se piše o zlodjelima partizana i četnika, obično se misli, da se radi o dva veoma različita pojma, koja se međju sobom razilaze te nalaze u nekoj udaljenosti što više i u nekom neprijateljstvu. Međjutim radi se uvijek o jednim te istim ljudima, o jednoj te istoj narodnosti, koja iz sve duše mrzi Hrvate i hrvatsku državu. To su Srbi izpod čijih pandža i njihova kuluka oslobodio se hrvatski narod prilikom uzpostave svoje Nezavisne Države Hrvatske. Nije se jedanput dogodilo, da su srbski nacionalisti naoružani do zubi od velikih prijatelja baš tim istima u zgodnom času udarili izdajnički u leđa i to njihovim vlastitim oružjem. Prividno su oni bili protiv komunizma za svoju veliku Srbiju, ali glas njihove srbske krvi nije zatajio, kada su se približavale jače snage partizanskih odreda, koji su takodjer Srbi, pa zajednički udarili u svoje stare neprijatelje, s kojima u cijeloj svojoj povijesti nisu bili na istoj strani u bilo kojem ratu, nego u vječnoj borbi i trajnom neprijateljstvu.

Srbi su čudan narod, koji nikada nije živio u miru sa svim svojim susjedima oko sebe. Sve okolne narode je htio sebi podjarmiti pod svoju vlast. Ako nije bio u ratu, onda je bio u stanju spremanja i čekanja, nalik na divlju zvijer, koja je uvijek spremna, da zaskoči na svoj plien. Taj narod pravoslavne vjere nepravdom Versajskih ugovora, a svojim lukavstvom i prievarama dokopao se vlasti i gospodstva iza prošlog svjetskog rata nad hrvatskim narodom, koji je katoličke vjere. I kroz 20 godina svoje vladavine nastojali su Srbi Hrvate opljačkati i uništiti. Prvo im je uspjelo, to jest da ga opljačkaju, ali ga uništiti nisu mogli. Hrvati su pak stisnutih zubi podnosili svoje robstvo, čekajući zgodan čas, da se rieše svojih okova i da sa sebe zbače jaram. Taj čas je kucnuo u vrijeme novog svjetskog rata, i 10. travnja 1941. osnovana je Nezavisna Država Hrvatska.

Na taj način se je izmakao Srbima bogat plien njihove dugotrajne pljačke i vidimo ih opet na djelu, da svim mogućim dozvoljenim i nedozvoljenim sredstvima postignu ono što su samo nepravdom držali. Stupaju oni u četničke i partizanske odrede, da sruše i unište mladu novoosnovanu državu. Kod tog krvavog posla obrili su se i na vjeru rimokatoličku, na njezine služebenike i ustanove, što kod pravih komunista nije nikakva novost. Taktički obziri časovito nisu dopuštali, da se protiv vjere nastupa otvorenim kartama, barem je njihovo vodstvo, kako doznajemo iz njihovih zaplijenjenih pismohrana, izdalo stro-

go povjerljive upute, prema kojima se prema vjeri ima postupati kao s kakvom mrtvom stvari i oni su mimo crkve prolazili kao pored kakove daske ili groblja. Svećenicima su dali prividnu slobodu samo u sakristiji i crkvi, a u školama im više nema mjesta, tako da buduća pokoljenja budu samo njihova. Provođili su odmah strogu diobu crkve i države, a svećenike nisu zaboravili gadnim klevetama u narodu ocrniti. Samo u prvom naletu palo je žrtvom njihova biesa preko stotinu svećenika, uzevši u obzir i one bombardirane

Iznosimo pred sve poštene, nepristrane, pravedne ljude podatke o preko stotini poginulih katoličkih svećenika, koje su poubijali partizani s jednim pitanjem.

Može li se one, koji su to učinili, zvati narodnim osloboditeljima bez da i sami ne dielimo s njima dio krivnje.

Može li se bez odgovornosti pred svetom i poviesti bez izazivanja osvete nad vlastitu glavu udesa, sudbine, pravde ili Boga (kakogod tko taj pojam označuje) — šumskim razbojnicima, koji takova djela čine: davati i slati oprame, oružje i sve ostalo potrebno za ove zločine.

Čim t. zv. veliki i »neutranli« opravdavaju svoje zagovaranje ovih razbojnika, a kod kuće se trude prikazati prijateljima, poklonicima, sljedbenicima uljudbe, vjere, napredka...

Činimo, držimo, mislimo, da dokazi o tolikom broju poubijenih svećenika, nisu promičba, ne mogu biti izmijenjeni. Tek nekon zadovoljavajućeg odgovora u ovoj i sličnim stvarima možemo suprotnoj strani priznati eventualnu dobronamjernost.

A dotle pored bezbrojnih nezabilježenih, bezimernih žrtava malih ljudi, djece, nejačadi, žena, nemoćnika eto i poldrug stotinu grobova ljudi Božje legije stavljaju pred cijeli svijet pitanje, koje se ne može prešutjeti.

MI ČEKAMO ODGOVOR!

od anglo-američkih zrakoplovaca. Svi oni ginu kao hrvatski rodoljubi a mnogima se ni vjersko mučeništvo ne može zatajiti. Sve je to kao predigra onog velikog progongstva, koje bi istom trebalo nastupiti, kada se po njihovom uvjerenju dočepaju vlasti i sigurnosti.

Jedna vrlo visoka ličnost iz partizanskog vodstva izjavila je u povjerljivom razgovoru jednom školovanom čovjeku, za kojeg je držala, da je njihov, odprilike ovo:

»Mi smo u španjolskoj podučeni, da ne smijemo istovremeno voditi rat na dva područja, vojničkom i kulturnom. Tamo smo još za vrijeme samoga rata ubijali svećenike i palili crkve. Tamo smo protiv sebe izazvali stoljećima ukorienjeni vjerski osjećaj širokih masa, a to nam je doniolo poraz. Tu pogrješku ne ćemo više nigdje ponoviti, a najmanje u našim krajevima, gdje je svećenstvo toliko uplivno. Provođenje našeg kulturnog programa, u koji nesumnjivo spada i protivvjerska borba, ostavljamo za poslijeratno vrijeme.«

Sada kad znamo, da je nekoliko svećenika razapeto na stabla, nekoliko njih nabijeno na kolac, neki sasjedečeni na komade i živi podkovani, a premnogi strijeljani s osudom i bez nje, onda istom možemo zamisliti, što nas čeka u slučaju njihove pobjede. U privremeno od njih osvojenom području širi se i provodi sustavno i po planu podmukla čisto protivvjerska promičba. Tako na primjer u dječjem časopisu »Pionir« u uzkrsnom broju, od travnja 1944. broj 13, nijedne rieči o uzkrsnuću Božjeg Sina, nego taj sveti blagdan to je »Dječja graja — obojenih jaja«. Ime Boga se u obće i ne spominje, a mjestimice se propovijeda i samo bezbožstvo i nemoral.

Da njihov cinizam i gadna podmuklost bude veća u krajevima s katoličkim pučanstvom širi se nekakva propovijed i predavanje poznatog Jugoslavena Dra. Svetozara Rittiga, bivšeg župnika svetog Marka u Zagrebu, gdje taj propali crkveni dostojanstvenik među ostalim trubi i ovo: »Savezništvo s Komunističkom partijom u borbi za slobodu i nacionalnu nezavisnost hrvatskog naroda i bolju njegovu budućnost nipošto nije u sukobu s kršćanskom svieću, kako nije ni u Italiji, ni u Francuzkoj, pa ni u našoj bratskoj Sloveniji, gdje su Kršćanski socijali i Kršćanski demokrati i Komunistička partija glavne snage u zajedničkoj borbi proti nametnika, proti fašizma i rasizma...« (Dr. Svetozar Rittig, Svećenstvo u narodno oslobodilačkoj borbi, strana 6.) U svakoj njegovoj tvrdnji mogao bi se postaviti jedan veliki upitnik, pogotovo kada u isto vrijeme prema zaplijenjenim partizanskim pismohranama sledi, da njihovi komesari dobivaju malo drugačije »strogo povjerljive« upute. Jedna od njih doslovno zapovijeda kojim redom treba likvidirati sve katoličke svećenike. Ta uputa doslovno kaže: »Mlade odmah, a stare ćemo kasnije«, a prilikom mučenja i osobito strijeljanja mladog svećenika Rikarda Weisa, kapelana iz Modriče, jedan komunista glasno se izderao: »Ovako ćemo sve mantijaše.« Tim riečima kao da je preorekao cijeli program njihova budućega rada i postupka.

ADŽIJA ANTO, župnik u miru. U travnju 1944. na zahtjev i obtužbu četnika strijeljan u Obrovcu.

ANDROMAK o. Herman, dominikanac. Profesor. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba.

BABIĆ FRANE, žpk. u Srijanima. 5. x. 1942. ubijen od partizana zajedno sa sestrom i brojnim katolicima.

BAKULA ANTE, žpk. u Gornjem Hrasnom. Koncem travnja 1942. ubijen od partizana nakon petnaestih muka. Njemu je jedna komunistkinja prije nego su ga umorili, odrezala jezik uz ove popratne riječi: »Ja ću tebi dati pričešće.«

BALDO fra. BEATO, bogoslov III. tečaja, 22. I. 1943. strijeljan od partizana u Ravnom.

BALTIC o. fra. VIKTOR, žpk. Ljubunčića. Početkom g. 1943. ubijen od partizana. Prije toga su ga sa sobom vučli i zlostavljali.

BARISIĆ JAKOV, žpk. u Gradačcu. Ljeti 1941. mučen i ubijen od partizana u Gradačcu.

BARISIĆ o. fra. Stjepan, žpk. u Podhumu. 1. II. 1944. osuđen i strijeljan u selu Kute.

BARISIĆ KRESIMIR, žpk. u Krnjeuši. 9. VIII. 1941. u druženju četnici i komunisti živom mu odrezali uši, nos, izbolj mu oči, odrezali mu ruke i dok je još pokazivao znakove života, svezanih nogu bacili ga u zapaljenu crkvu. Stradao je sa 130 katolika, koje su klali, a neke napole živo bacili u bunare te zasipavali.

BARISIĆ STIPE, mlado-misnik. 6. VII. 1944. stradao kod Žepča na putu od zrakoplova.

BAŠIĆ MIRKO, žpk. u Podgredju. 20. VIII. 1942. ubijen od partizana pred svojom kućom.

BATKOVIĆ ŠIME, žpk. u Brbinju. 2. XI. 1943. stradao prilikom bombardiranja Zadra.

BAVČEVIĆ Msgr. Josip, komornik Nj. Svetosti. U listopadu 1943. od partizana zerobijen, a onda neefragom nastao, vjerojatno ubijen na Milni na otoku Braču.

BAZO o. fra. KRSTO, kapelan u Siveriću kod Dri-ša. 23. VII. 1944. stradao prilikom bombardiranja Bihaća.

BENUTIĆ o. fra. ANTO, žpk. Igrana i Drašnica. U noći od 20. i 21. III. 1943. ubijen revolverskim hitcem u glavu od partizana u Igranima. Bio je čovjek vrlo sveta života i veliki apostol siromaha.

BILJEŠKOVIC ANTUN, bogoslov. Radi bolesti na plućima napustio bogosloviju. 17. V. 1942. izveden 15. km. od Priedora i tamo od partizane razapet na stablo u selu Božiči izpod Kozare.

BOGUTOVAC Dr. Stjepan, vojni dušobrižnik, logičar. 17. XII. 1942. zatukli ga i strijeljali Rusi u luci Dونا.

BORKOVIĆ o. fra. JOZO, župski vikar u Suhom Docu. 31. x. 1942. strijeljan od partizana u Kljancima kod Driša.

BRADORAIĆ o. fra. Stan-ko, žpk. u Podbablju. 24. IX. 1943. mučen i strijeljan od partizana u selu Ravni Do.

BRAENOVIĆ JOSIP, žpk. župe Blokovske. 30. VIII. 1942. izdajom Talijana poslan s pismom k četnicima, koji ga vode sa sobom u planinu i tamo je nadjen ležeći bez odjele, prepolovljen preko jednog kamena sa 16 uboda nožem i izčupanim vratnim žilama.

BRIŠEVAC o. fra. DANE, žpk. u Stratinskoj. 25. VIII. 1944. strijeljan od četnika u Stratinskoj.

BUTOROVIĆ IVAN, žpk. u Jernjici. 27. V. 1944. mučen i strijeljan od partizana.

DUNAJ ANTUN, kapelan u Podgoraču. Ljeti 1944. odveden od partizana u planinu Papuk i tamo sav izcrpen (navodno od tifusa) umro.

ČONDIC IVO, žpk. u Rašćanima. 29. VIII. 1942. strijeljan od četnika na cesti prema Kozici. Njegovo tijelo razderali su i razvukli četnički psi jer četnici nisu dopustili pokop.

ČUBRANIĆ JERKO, vojni dušobrižnik. 1. XI. 1942. zarobljen, strašno mučen i ubijen u Bihaću.

ČULIN JOSO, kapelan u

Dugom polju. 20. XI. 1942. strijeljan od partizana i to poslije pučke mise pred crkvom i narodom.

ČURČIĆ Msgr. ANTUN, gen. vikar i konzultor. 9. II. 1944. umro od otrovanja rana zadobivenih prilikom bombardiranja i napada partizana na Banja Luku.

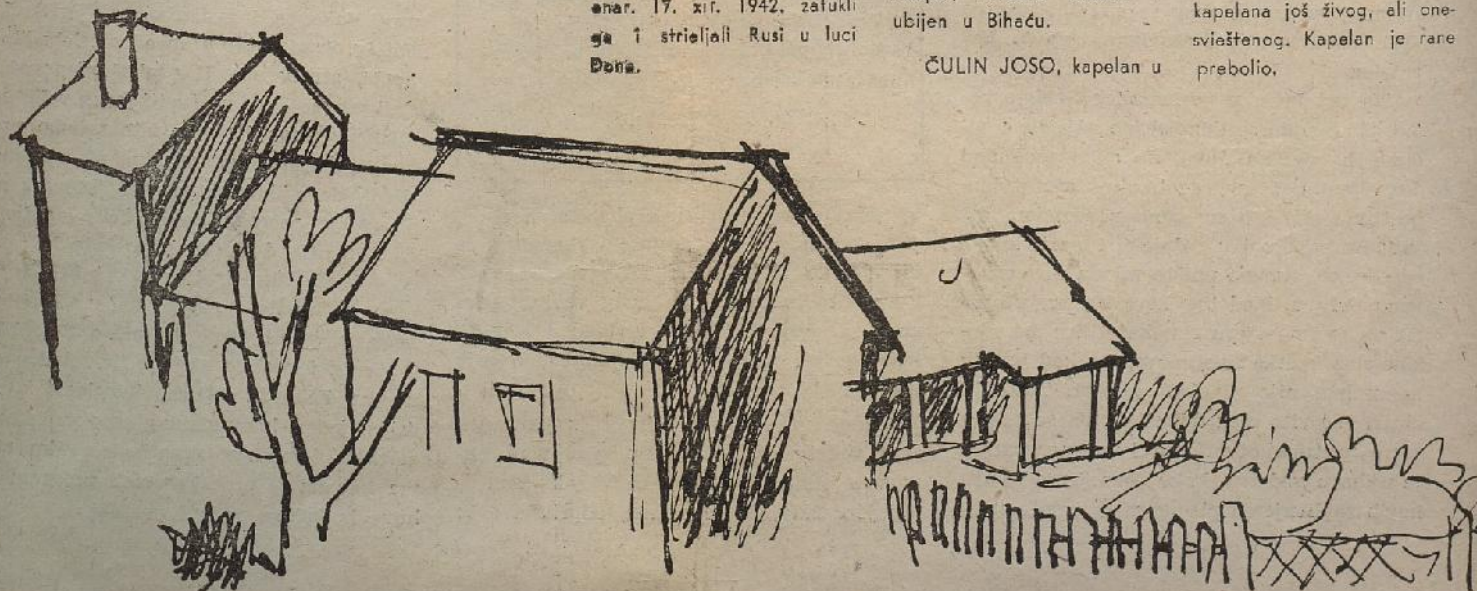
DUJLOVIĆ ANTO, žpk. u Gumjeri. 11. VII. 1943. strašno mučen od četnika, na njemu je pronađeno 16. uboda nožem. Iza toga je bačen u provaliju i zatučen vatrenim oružjem.

DUJMUŠIĆ Dr. Dragan, kateheta u Tuzli. 7. x. 1943. strijeljan od partizana u Tuzli.

DRŽAIĆ IVAN, žpk. u Donjoj Kupčini. Početkom 1943. strijeljan od partizana u Donjoj Kupčini.

FIFKA DRAGUTIN, žpk. u Cerovniku. 30. I. 1942. zaklon od četnika kraj Plaškog.

GELIĆ o. fra. Tugomir, žpk. u Bugojnu. 6. IX. 1944. strijeljan od partizana, pogodjen dum-dum metkom u glavu. Strieljan je zajedno sa svojim kapelanom, koji je tek svršio studije i bio kod njega kapelan samo 15 dana. Pali su jedan preko drugoga i partizani su mislili, da su oba mrtva, međutim su župljani izpod mrtvog župnika izkopali kapelana još živog, ali onesvijaštenog. Kapelan je rane prebolio.

ME, mlado-
44. stradao
tu od zra-

D, žpk. u
VIII. 1942.
ara pred

ME žpk. u
3. stradao
iranja Za-

gr. Josip,
sti. U li-
partizana
netragom
ubijen na
aču.

KRSTO,
kod Drni-
stradao
ranja Bi-

ANTO,
čnica. U
III. 1943.

hitcam
u Igra-
vrlo sveta
stol siro-

ANTUN,
lesti na
gosloviju.
15. km.
od par-
stablo u
Kozare.

Dr. Stja-
tk, legi-
zatukli
u luci

BORKOVIĆ o. fra. JOZO
župski vikar u Suhom Docu.
31. x. 1942. strijeljan od parti-
tizana u Kljacićima kod Drniša.

**BRADORAIĆ o. fra. Stan-
ko.** žpk. u Podbablju. 24. IX.
1943. mučen i strijeljan od
partizana u selu Ravni Do.

BRAENOVIĆ JOSIP, žpk.
župa Blokovske. 30. VIII.
1942. Izdajom Talijana po-
slan s pismom k četnicima,
koji ga vode sa sobom u
planinu i tamo je nadjen le-
žajući bez odijela, prepolov-
ljen preko jednog kamena
sa 16 uboda nožem i izču-
panim vratnim žilama.

BRISJEVAC o. fra. DANE,
žpk. u Stratinskoj. 25. VIII.
1944. strijeljan od četnika u
Stratinskoj.

BUTOROVIĆ IVAN, žpk.
u Jamnici. 27. V. 1944. mu-
čen i strijeljan od partizana.

DUNAJ ANTUN, kape-
lan u Podgoraču. Ljeti 1944.
odveden od partizana u pla-
ninu Papuk i tamo sav iz-
crpen (navodno od tifuse)
umro.

ČONDIĆ IVO, žpk. u
Rašćanima. 29. VIII. 1942.
strijeljan od četnika na ce-
sti prema Kozici. Njegovo
tjelo razderali su i razvukli
četnički psi, jer četnici nisu
dopustili pokop.

ČUBRANIĆ JERKO, vojni
dušobrižnik. I. XI. 1942. za-
robljen, strašno mučen i
ubijen u Bijaču.

ČULIN JOSO, kapelan u

Dugom polju. 20. XI. 1942.
strijeljan od partizana i to
poslije pučke mise pred cr-
kvom i nerodom.

ČURČIĆ Msgr. ANTUN,
gen. vikar i konzultor. 9. II.
1944. umro od otrovanja
rene zadobivenih prilikom
bombardiranja i napadaja
partizana na Banja Luku.

DUJLOVIĆ ANTO, žpk.
u Gumjeri. 11. VII. 1943.
strašno mučen od četnika,
na njemu je pronadjeno 16.
uboda nožem. Iza toga je
bačen u provaliju i zatručen
vatrenim oružjem.

DUJMUSIĆ Dr. Dragan,
kateheta u Tuzli. 7. x. 1943.
strijeljan od partizana u Tu-
zli.

DRŽAIĆ IVAN, žpk. u
Donjoj Kupčini. Početkom
1943. strijeljan od partizana
u Donjoj Kupčini.

FIFKA DRAGUTIN, žpk.
u Cerovniku. 30. I. 1942. za-
klan od četnika kraj Plaškog.

GELIĆ o. fra. Tugomir,
žpk. u Bugojnu. 6. IX. 1944.
strijeljan od partizana, po-
gedjen dum-dum metkom u
glavu. Strieljan je zajedno sa
svojim kapelanom, koji je tek
svršio studije i bio kod njega
kapelan samo 15 dana. Pali
su jedan preko drugoga i
partizani su mislili da su oba
mrtva, međutim su župljani
izpod mrtvog župnika izkopali
kapelana još živog, ali one-
svieštenog. Kapelan je rene
prebolio.

DANIĆ IVAN, žpk. u
Orhovići. 29. VI. 1943. su-
djen i strijeljan od partizana
u planini Papuku.

GOSPODNETIĆ Juraj, ž.
u Grabovu. 10. VIII. 1941. na
visoravni »Jelića polje« od
udruženih partizana i četnika
živ nabijen na kolac i pečen
na vatri zajedno s ustaškim
logornikom Tomislavom Seri-
ćem. Sami su se ti ljudi hva-
lili da su ih »žive na jednoj
vatri pekli.«

GRŽANIĆ VJEKOSLAV,
žpk. u Ravnoj Gori. U jesen
1943. on se najprije sklonio,
no kako su njegovoj majci
obećali da mu se ne će u-
činiti ništa, ona poruči po
njega, on dodje i partizani
ga odmah strijeljaju. Majka
mu poludi a oni onda stri-
eljaju i nju.

**GRABENAREVIĆ o. fra.
BONO,** žpk. u Podhumu. I.
XII. 1943. strijeljan od parti-
zana i bačen u jarak.

GVOZDANOVIĆ Pavao,
žpk. u Berkasovu kraj Šida.
16. VII. 1943. ubijen od
partizana.

IRGOLIĆ ANTUN, žpk.
u Farkašiću. 11. II. 1943.
svezan za kola i odvučen u
šumu te strijeljan od parti-
zana blizu Lučelnice.

IVANČIĆ KARLO, žpk. u
Otrcu. 24. x. 1943. mučen
i strijeljan.

**IVANKOVIĆ o. fra. LA-
DISLAV,** žpk. u Kozici. 29.
VIII. 1942. strijeljan pred o-

čima svoje majke. Partizani
su tom prilikom još poubi-
jali 80 ljudi i 200 kuća za-
palili.

JAKOBOVIĆ ANTO, žpk.
u Rašteviću. U sprnju 1944.
podpuno poludio od parti-
zanskih strahota i doživljenih
bombardiranja.

JURAIĆ IVAN, žpk. u
Rekovići. 1942. strijeljan od
partizana u Slunju. Prije sa-
mog strijeljanja morao si je
sam izkopati grob. Živ je
iza strijeljanja zatran. Gro-
bar je primetio, da je još
živ i dozvao partizane, koji
su ga ponovno strijeljali.

JURIČEV IVO, žpk. u
Rogožnici. U svibnju 1944.
sasječen od četnika na putu
u Šibenik.

JURIČEV ANTO, prefekt
sjemeništa u Šibeniku. 8. V.
1944. na blagdan Gospe od
Loretu ubijen od četnika ka-
da je s oltara propoviedao
u Primoštenu.

**JURIČEV o. fra. DIONI-
ZIJE,** dvorski kapelan i usta-
ški dušobrižnik. 18. IX. 1943.
poginuo od partizana u Dim-
ču kod Butiga.

**JURKOVIĆ o. fra. JULI-
JAN,** gverdiijan u Rami. 14.
VII. 1942. zaklan od partizana
u Rami Šćitu. Crkvu Gospe
Ramske su zapalili, a samo-
stan opljačkali i porušili.

KAMARIĆ DRAGUTIN,
bogoslav. I. V. 1942. pogi-
nuo na Boračkom jezeru od
partizanske zasjede.

KALINIĆ o. fra.
profesor. 24. IX. 1944.
nuo prilikom vojnič-
hvata u selu Brnazo
spasavao iz vatre T.
sevo i sveto ulje.

KARAMAN ŠIMU
u Dugom Polju. 5. I.
strijeljan od partizana
u luci u planini Mos-

KARNINČIĆ o. fra.
dominikanac. 22. II.
stradao prilikom bom-
bardiranja Zagreba, a nje-
djeni brat poginuo
prilikom prvog zračnog
dajca na Split.

**KAURINOVIĆ MŠ-
SIP,** žpk. u Priedoru.
1942. ubijen zajedno
Hrvatima u Priedoru od
četnika partizana i čet-

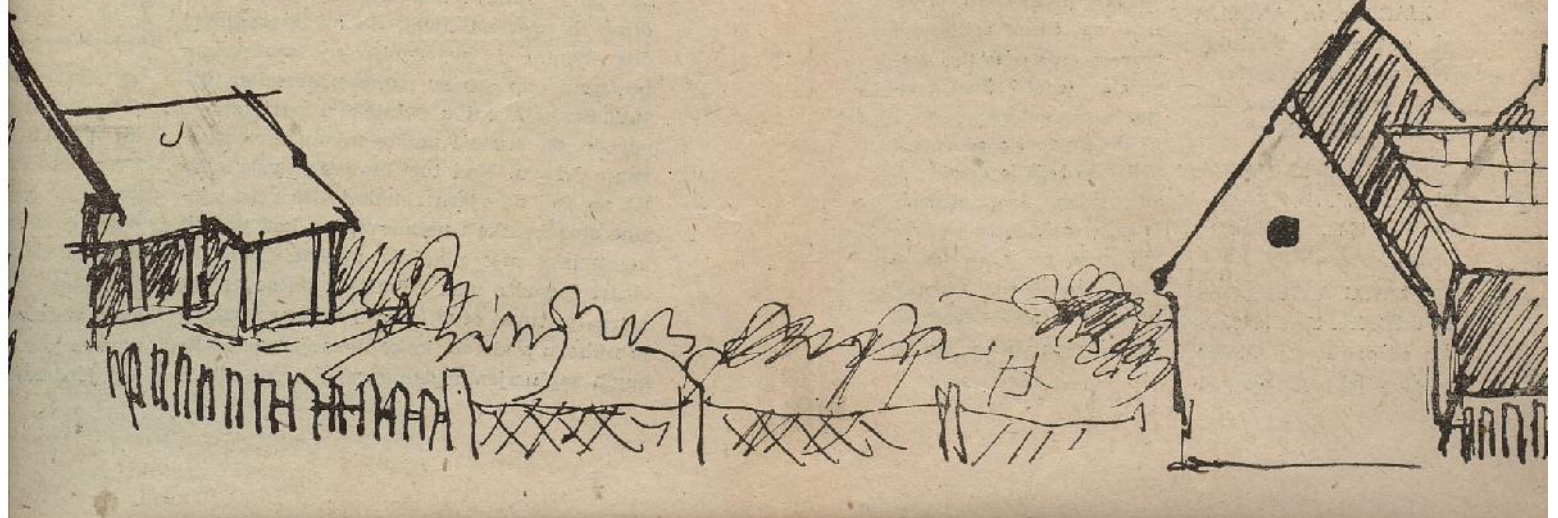
KISS DRAGUTIN,
Mljetu. 9. IX. 1943. su-
djen od partizana na Mljet

KOLARIĆ LADISLAV,
u Kompolju kod Brinja.
1943. bombaom u
stanu od četnika.

**KORAČ o. fra. BRAN-
KO,** stradao prilikom bom-
bardiranja Zagreba.
dominikanac. 22. II.
ranja Zagreba.

KOTNIK IVAN, bivši
svćenik u miru. 19.
X. 1943. ubijen u Starim Mla-
cima kod Vinkovaca.

**KNEŽEVIĆ MAR-
ČO,** kapelan u Nuniću. 29.
XII. 1941. pekli ga na rai-
na Badnjak donieli ga
u luci kao božićnu čee

N. žpk. u
1943. su-
d partizana

Č Juraj, ž.
I. 1941. na
polje« od
a i četnika
ac i pečen
s ustaškim
avom Sari-
ljudi tva-
na jednoj

EKOSLAV,
i. U jesen
je sklonio,
svoj majci
re će u-
poruči po
partizani
ju. Majka
onda stri-

Č o. fra.
dumu. I.
od parti-
ek.

Š Pavao,
naj Šide.
bijen od

UN, žpk.
1943.
ovučen u
od pamir-
a.

O, žpk. u
mučen

fra. LA-
pžici. 29.
pred o-

čima svoje majke. Partizani su tom prilikom još poubijali 80 ljudi i 200 kuća zapalili.

JAKOBOVIĆ ANTO, žpk. u Raševiću. U sprnju 1944. potpuno poludio od partizanskih strahota i doživljenih bombardiranja.

JURAIĆ IVAN, žpk. u Rakovici. 1942. strijeljan od partizana u Slunju. Prije samog strijeljanja morao si je sam izkopati grob. Živ je iza strijeljanja zatrpan. Grobar je primetio, da je još živ i dozvao partizane, koji su ga porovno strijeljali.

JURIČEV IVO, žpk. u Ređoznici. U svibnju 1944. sesjačen od četnika na putu u Šibenik.

JURIČEV ANTO, prefekt sjemeništa u Šibeniku. 8. V. 1944. na blagdan Gospe od Loreta ubijen od četnika kada je s oltara propoviedao u Primošfenu.

JURIČEV o. fra. DIONIZIJE, dvorski kapelan i ustaški dušebrižnik. 18. IX. 1943. poginuo od partizana u Dimcu kod Butiga.

JURKOVIĆ o. fra. JULIJAN gvardijan u Remi. 14. VII. 1942. zaklan od partizana u Rami Šćitu. Crkvu Gospe Ramske su zapalili, a samostan opljačkali i porušili.

KAMARIĆ DRAGUTIN, bogoslov. 1. V. 1942. poginuo na Boračkom jezeru od partizanske zaszjede.

KALINIĆ o. fra. Rafael, profesor. 21. IX. 1943. poginuo prilikom vojničkih podhivata u selu Brnaze, kad je spasavao iz vatre Tielo Isusovo i sveto ulje.

KARAMAN ŠIMUN, žpk. u Dugom Polju. 5. IV. 1942. strijeljan od partizana na Uzkrš u planini Mosoru.

KARNINCIĆ o. MANES, dominikanac. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba, a njegov rođeni brat poginuo je prilikom prvog zračnog napada na Split.

KAURINOVIĆ Msgr. JOSIP, žpk. u Priedoru. 17. V. 1942. ubijen zajedno s 300 Hrvata u Priedoru od udruženih partizana i četnika.

KISS DRAGUTIN, žpk. u Mljetu. 9. IX. 1943. strijeljan od partizana na Mljetu.

KOLARIĆ LADISLAV, ž. u Kopolju kod Brinja, ubijen 1943. bombom u svom stanu od četnika.

KORAČ o. BRANIMIR, stradao prilikom bombardiranja Zagreba.

KOTNIK IVAN, bivši vojni svećenik u miru. 1944. obiješen u Starim Milanovcima kod Vinkovaca.

KNEŽEVIĆ MARIJAN, kapelan u Nuniću. 24. XII. 1941. pekli ga na ražnju i na Badnjak donieli ga četnici kao božićnu čestitku

njegovu selu u Ravnim Koterima.

KUVAČ NIKOLA, žpk. u Ljubcu. 2. XI. 1943. stradao prilikom bombardiranja grada Zadra, kemo se sklonio od partizana.

LAPIĆ o. fra. MILAN, profesor na gimnaziji u Sinju, frenjevac prov. Presv. Odkupitelja. 24. IX. 1943. ubijen od partizana u selu Ravni Do po naredbi svoga nekadašnjeg učenika Bogdana Peko.

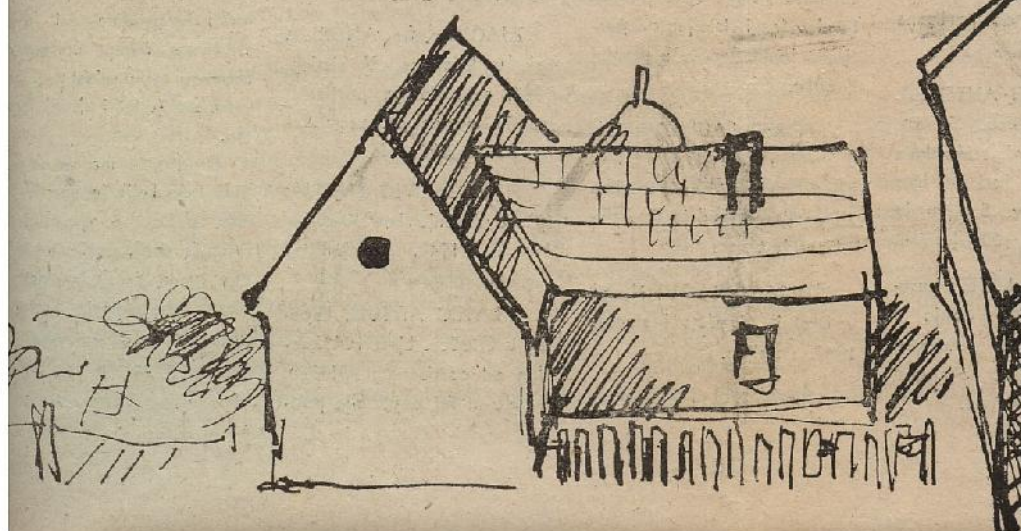
LIZATOVIĆ ANTE, žpk. u Kukuruzarima. 3. V. 1943. odveden, opljačkan i strijeljan od partizana u Kukuruzarima.

LOVRETIĆ SREČKO, žpk. u Lucij. Ljeti 1942. partizani ga svezana živa bacili u more.

LUPI o. SERAFIN, dominikanac, kateheta. Osim svog materinjeg jezika govorio je još slovenski, češki, poljski, ruski, bugarski, talijanski, francuzki, španjolski, portugalski, mađarski, holandezki, njemački, englezki, latinski, grčki, hebrejski i arapski. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardiranja Zagreba.

MAGAŠ LJUBO, žpk. u Kolan Barbatu na Pagu. 26. VI. 1943. strijeljan od partizana.

MANONI IVAN, žpk. u Ravi. 26. VII. uhvađen i ubijen od partizana.

MARTINAC JOSIP, žpk. u Voćinu. 17. III. 1943. mučen i strijeljan od partizana u Papuku.

MATIJEVIĆ JURAJ, žpk. u Gerovu. 1943. ubijen od partizana u Gerovu.

MILANOVIĆ o. fra. Stan-ko, vojni dušobrižnik. 26. x. 1944. stradao od partizanske mine na putu kod Klisa.

MILETIĆ IVAN, žpk. u Višegradu i poslije kapelan u Bieljini. 26. xi. 1943. silno mučen i sav natečen i gnev-jev konačno strijeljan kraj Bi-eljine.

MILINOVIĆ ZVONIMIR, žpk. u Podstenju. 1943. ubijen od partizana u Podstenju.

MIOČ o. fra. BORIVOJ, žpk. u Žeravcu kod Dervente. U svibnju 1944. od partizana živ podkovan i nakon muka ubijen u Glamoču.

MLADINA JURAJ, žpk. u Zasioku. 6. xi. 1941. razapet na stablo od četnika u okoli-lici Sinja.

NALETILIĆ o. fra. STJE-PAN, žpk. u Kongori. 17. V. 1942. ubijen od partizana u Kongori.

NESTOR MAKŠ WALDE-MAR, žpk. Bosanskog Petrov-ća sa sjedištem u Drvaru. 27. VII. 1941. putovao je ku-ći iz Knina u Drvar i na putu na željezničkoj postaji Trubar, a neki vele na postaji Tiško-voce izveli ga četnici i stri-eljali. S njim je stradalo pre-ko 350 osoba, a lice nase-obine Drvar, Oštrelj, Sretić-ica i t. d. pretvorene su u pusta garišta.

ORLANDINI o. fra. ANDJEL-KO, dominikanec. Životno mu je djelo dolazak domini-kanaca u Zagreb. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardir-anja Zagreba u 78. godini.

PAVIŠA o. fra. PETAR, žpk. Baška. 10. xii. 1943. u- hvaćen na brodu na putu iz Metkovića u Makarsku i stri- eljan na Hvaru.

PAVLOV o. fra. ANTE, žpk. u Kruševu kod Obrovca. 17. I. 1944. sasjecan od če-tnika na komade.

PEDIŠIĆ IVO, žpk. u Ra-žancu. 6. xi. 1944. strijeljan od partizana zajedno s 14 obitelji.

PERIĆ MARIJAN, bogo-slov. Ljeti 1941. poginuo od partizana u Lukavcu.

PERUŠINA GJURO, zač. kanonik u miru. U lipnju 1944. ubijen od četnika u Donjoj Lastvi na cesti.

PETRANOVIĆ STJEPAN, žpk. u Bribiru i kanonik. Bio je osobiti prijatelj bivšeg ba-na Šubišića. Tri puta je od partizana odveden i vječno mu se grozili paležem i uboj- stvom. Kada su ga treći put pustili, on je od silnog mr- cvarenja poludio. Iza toga je sav iscrpen umro u bolnici u travnju 1944.

PINTAR VILIM, žpk. u Velikoj. 21. III. 1943. stradao od bombi prilikom tjeranja partizana u Velikoj.

PRETNER JOSIP, žpk. u Liču. 1943. ubijen od parti- zana u Liču.

PUTICA VIDE, žpk. u mi-ru. 6. xi. 1942. ubijen od parti- zana u Prenj-Dubravama. Kasnije ga bacili u zahod, politi benzinom i zapalili.

RACIĆ JAKOV, žpk. u Grablju. U prosincu 1943. za- klan od partizana u Grablju.

RADOJKOVIĆ Marijan, svećenik u miru. 26. xi. 1942. ubijen od partizana u Podgori.

ROGULJ fra. TOMO, dominikanec. 22. II. 1944. stradao prilikom bombardir-anja Zagreba.

RONAC o. fra. IVAN, žpk. u Unešiću. 17. V. 1944. živ je saderan od partizana u Knežiću.

RUBIGNONI ANTE, žpk. u Kaštel Sućurcu. 5. xii. 1943. ubijen od zrakoplova pred oltarom, kad je htio služiti blagoslov. S njim je stradalo preko 100 vjernika.

SAJE ALOJZIJE, isuso- vac. 9. VII. 1944. dobio je hitac u zatiljak na putu kroz Stara Petrovo Selo od anglo- američkih zrakoplova.

SILOV o. fra. PAVAO, žpk. u Promini. 29. VI. 1942. bio je napadač partizana na Prominu, župnik se branio i kad mu je ponestalo metaka, partizani su ga kundacima zatukli i sjekirama sasjekli.

SLIČKOVIĆ o. fra. VI- KTOR, žpk. u Brajkovićima, franjevac prov. Bosna Sre- brne. 29. IX. 1942. vodili su ga sa sobom kao sužnja 40 dana i nakon toga mučili i strijeljali.

STANIĆ IVAN, žpk. iz Svinjišća. 26. V. 1943. peki ga i tukli partizani u Dubravi i nakon toga strijeljali i bacili u jamu.

STOŠIĆ KRSTO, zač. ka- nonik i kateheta u Šibeniku. 1943. stradao prilikom bom- bardiranja Šibenika od anglo- američkih zrakoplova.

STUPARIĆ VLADIMIR, žpk. u Sincu kot. Otočac. 1943. ubijen od partizana u Sincu.

ŠARIĆ IVO, žpk. u Pri- moštenju. 4. VI. 1944. sasje- čen od četnika u blizini sela Primoštena.

ŠIMIĆ o. fra. BOŽIDAR, žpk. u Plini. 10. IX. 1943. stri- eljan od partizana na obali Neretve kod Opuzena.

ŠIMUNOVIĆ KUZMA, žpk. u Gornjem Humcu na Braču. 19. III. 1944. strijeljan.

ŠIMRAK Dr. IVAN, du- hovni pomoćnik u Žumberku. 9. VI. 1944. poginuo prilikom čišćenja partizana u Žum- berku.

ŠOLC o. fra. SIDONIJE, vjeroučitelj u Našicama. 24. V. 1942. bio je pozvan slu- žiti misu u neko selo. Na pu- tu uhvaćen i strijeljan od parti- zana izvan Sapine u planini Papuku.

ŠPÖRER LADISLAV, žpk. u Delnicama. 1. xii. 1941. u- bijen revolverskim metcima od partizana, kad je išao slu- žiti zornicu.

ŠTIMAC DRAGUTIN, žpk u Drežnik Gradu. U siečnju 1943. strijeljan.

TIČIĆ IVO, kapelan u

Pagu. 26. VI. 1943. strijeljan od partizana. Nad samom ja- mom tražili su od njega: »Odreći se Boga, pa ćemo te pustiti.«

TOMAS ILIJA, žpk. u Klapcima. U noći na 30. IV. i 1. V. 1942. strašno mučen i izboden noževima od parti- zana. Na čelu mu napravljen sasjek sjekirom u obliku kri- že, a mrtva ga bacilo u ka- nal rieka Bregave. Na tijelu mu pronađena 21 rana.

TOMLJENOVIĆ BLAŽ, žpk. u Hrvatskom Blegaju. U jesen 1942. uhvaćen na putu u Slunj. Odveden u selo Si- ča na njihovu komandu tamo mučen i »živ sasjecan poput govdedčeta u mesnici.«

VEZILIĆ o. fra. METOD, profesor i župnik u Bajagiću. 18. V. 1944. strijeljan od parti- zana u Vrđovu u planini kod Sinja.

VICULIN o. JORDAN, dominikanec, pučki misionar i skladatelj. 22. II. 1944. stra- dao prilikom bombardiranja Zagreba.

VLAHOVIĆ STJEPAN žpk u Desnima. 26. VI. 1942. strijeljan pred narodom od Talijana.

VLASOV ALEKSANDER, žpk. u Prgomelju kod Bjelo- vara. 27. VII. 1942. ubijen od partizana kod župne cr- kve u Dičniku kod Garešnice.

WEIS ANTUN, vojni du- šobrižnik, bojnič. 2. II. 1943. nastao i valjda stradao s hr- vatskom legijom u Staljin- gradu. Brat mu Rikard tako- đer svećenik, mučenik.

WEIS RIKARD, kapelan u Modriči. 24. III. 1944. mu- čen, osuđen i strijeljan od partizana u Gradačcu.

ZJACIĆ o. fra. ANDRIJA žpk. u Lišanima. U siečnju 1944. sadriše ga partizani, jer nije mogao vući zagliblje- na partizanska kola.

PI. ŽIGROVIĆ MATIJA, žpk. u Jesenju kod Krapine. 18. VI. 1943. strijeljan od partizana u Jesenju.

ŽILAVEC ANTUN, kape- lan u Otočcu. Ljeti 1943. za- klan od partizana u Otočcu. No ni taj popis nije pod-

pun, jer se za sudbinu nekih isusovaca, franjevaca i sveče- nika još ne zna. Za neke znamo, da su sigurno poginu- li, ali nemamo sasva sigurnih podataka i svjedoka njihove smrti.

Osim toga umro je oko 20 svećenika od tifusa. Ima- mo također i živih mučenika tako su na primjer strijeljani Don Mate Hraste, župnik u Mircima na Braču i o. fra. Roko Bogišić, župnik u Ba- njevcima, ali su rane pre- boitli.

Zanimiv slučaj mučeništva je proživio Don Ivan Braeno- vić, župnik u Škaljarima iz Kotorske biskupije. Dogodilo se to 31. siečnja 1944. god. On se upravo spremao, da rekne svetu misu u svojoj žup- noj crkvi, kad mu doleti u crkvu jedan čovjek u odori talijanskog častnika i preda mu pismo na koje on mora odmah odgovoriti. On otvori pismo, a onaj častnik naglo trgne nož i počne ga njime bosti. Neko su se vrijeme hr- vali ali zločincu je uspelo, da župniku prepara trbušnu opnu, ozliedi crieva, probije jetra, a zadao mu je ubod nožem u čelo i mišicu na ru- ci. Na jednoj ruci župniku tri prste još tamo vise, a na drugoj ruci dva iznemogli vise. Onaj častnik je iza toga pobjegao, a župnik je poslje- dnjom snagom došao do vra- ta i tamo zvaao pomoć. Ljudi mu pomogli do bol- nice i on je ipak ostao živ.

Poldrug stotine!
Ne radi se samo o onih par slučajno poginulih, već o velikoj većini obtuženih i osuđenih.

Dvije su činjenice jasne: nabrojani i nonabrojani po- stradali stradali su prije sve- ga kao predstavnici hrvat- stva, na čijem uništenju i propasti rade svjestno i pro- računeto jedni i drugi iz šu- ma.

Drugo: to što su upravo ljude, do kojih je narod naj- više držao, prve uklanjali, jasan je znak, da im je svrha bila male, prosječne dnevne ljude obezglaviti, raztresti po onom načelu — udari pa- stira i ovce će se razbje- žati...

REPORTAŽA USTAŠE

Ratni izvjestitelj U. V. VLADIMIR GROSPIC JEDAN JE IPAK OSTAO

Lika i Primorje dva različitá predjela, a medju njima pružio se greben starca Velebita, gdje su nekada Mlečići razprostirali vlast sječe i uništavanja njegove nadasve lijepe šume, kada je stenjao pod udarcima tisuću sjekira, a poslije čamio u robstvu nasilnika i šumskih hajduka doživljujući riedke dane podpune slobode i sigurnosti.

Služio je i kao utočište revolucionarnih hrvatskih sinova, koji su se sklanjali pred neprijateljskim kundacima i nasiljima spremajući oružani odpor ovakvim bezdušnim proganjajima. Izrazit primjer je 1932. godina, kada je najodporniji dio ustaških boraca prošao njegove klance i skloništa dižući ustanak protiv srbske vlasti i kralja.

Velebit — koji u sebi krije svu borbenost i žilavost hrvatskih vojnika u sukobu s neprijateljskim nakanama, da uguše narod u njegovu razvitku i spriječe organiziranje i stvaranje složne narodne zajednice u granicama Države.

Velebit progovara svakog dana i jamac je naše uporne i bezkompromisne borbe. Njega brane hrabri ustaše ovog kraja i ne daju, da bude utočište ološa i razbojničkih velikosrbskih plaćenika.

— Bili smo u zasjedi povrh Trnovca na jednom prelazu preko Jačovnog — pripovijedao je mladi ustaša očevidac ove borbe. Naš zapovjednik ustaški vodnik Milan F. krenuo je s rojem vojnika, da dočeka skupinu partizana, koja je trebala proći prema dobivenim podatcima baš preko mjesta odredišta zaklonjena šumom i noći, što je bila sakrila svojim velom ove šikare i grmlje.

Vidimo ustaše tiho prolaziti radostnih lica, a kroz misao prolaze različite pretpostavke, kako će neprijatelja iznenaditi i zadati mu gubitke, kojima se sigurno ne će nadati.

Noć je izpunjena ponekada mjesječevim zrakama, koje oskudno iza prolazećih oblaka izpunjavaju neobraštene proplanke i rub šume, a prasak prelomljenih grančica svjedoči, da ovuda prolaze čudni ljudi nerazumljivih namjera. Okreti glave pokazuju njihovu oprez-

DNEVNI ŽIVOT

»Ajde mali zajaši malo mojeg »Titu« stalno ideš pješke, odmori se i ti malo«, tako mi je govorio pok. zastavnik Nikola Horvat, kada smo bili zajedno u jednom većem podhvat u Bilogori. Bili smo nerazdvojni, on, vodnik Matija, i ja. Pun prijateljskih osjećanja prema svakome, prema svojim vojničarima najviše.

Pošli smo u podhvat, uzput je Nikica dao svoj strojosamokres svom tekliću a mi smo pošli napried. Išli smo nas trojica šutke kroz neku šumicu, iznenada zapuca sa svih strana, Nikica pojuri napried svojim ljudima, ja mu još doviknem: »Nemaš šmajser« a on odvrati: »Dosta mi je i samokresa.«

Borba je trajala dosta dugo, Nikicu sam vidio kako juriša pred svojim ljudima, tad sam ga izgubio iz vida.

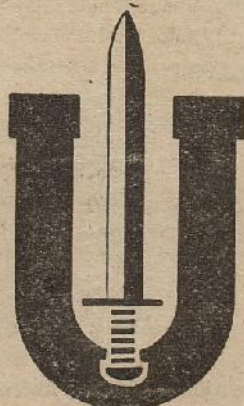
Poslije borbe našli smo se opet, Nikica je imao na sebi strojosamokres. Uptam ga gdje je našao svoga teklića, »Nisam ga ni vidio«, »A odakle ti onda šmajser?« upitam ga. »Posudio sam ga, od jednog »drugog komesara«, odgovori mi on lakonski.

Poslije su mi njegovi ljudi pričali: »I letio je iz šume u neki kukuruz, čuli smo nekoliko hitaca, kada smo stigli onamo, vidimo kako zastavnik posudjuje taj šmajser, veli nam zastavnik, »Htio je on mene, ali moj »Vis« je bio brži.«

I sada si se borio, Nikica, branio si Hrvatsku zajedno s Tvojim ocem, borili ste se jedan do drugoga, otac do sina, ustaša do ustaše, junak do junaka, pali ste u jurišu jedan do drugoga.

Takav je bio Nikica, živio je za Hrvatsku, borio se za Hrvatsku, pao je za Hrvatsku. Pao je još jedan predstavnik hrvatskog sveučilišta, potvrdio je još jedan od nas da hrvatski sveučilištarci drže svoju prisegu koju su položili Poglavniku i Hrvatskoj, da su spremni položiti sve svoje za sretniju budućnost HRVATSKE DRŽAVE I HRVATSKOG NARODA.

ZVONIMIR BLUML ratni izv. U. V.

nost, jer neprijatelj može svakog časa pokušati omesti postavljenu zadaću.

Napravljen je raspored. Vojnici su polegli i čekaju. Čudno je to! Ovdje leže već duže vremena, a nitko ne dolazi. Dokle će ovako čekati?

— Pst!... čuje se glas vodnika. Ostali su naperili uši i osluškuju. Tamo malo podalje može se točno razabrati, da se netko kreće. Zaoblaze... kao da su znali, da ih netko »radostno« očekuje. Drže se ruba šume, ali ne idu po livadi, nego nekoliko metara u šumi ne izlazeći na vidik. Strah i nesigurnost ih uvijek prati.

Dvojica su izašla i nešto se ogledavaju. Nerazumljiv razgovor i nekoliko ugovorenih znakova rukom, poslije čega užurbano podjoše dalje. Više nema čekanja! Vodnik je skočio i spustio »rafal« iz vjerne parabole, a jedan od odmetnika pade na zemlju, dok se drugi baci u šumu.

— Mi smo odmah pripucali, a granje se počeo bjesomučno lomiti. Banditi se razbježaše na sve strane tražeći zakloništa. Nisu dospjeli ni jedan naboj izpaliti. Naš je plien dvie puške i nešto naboja.

Rekli bi, da se ovo nije izplatilo. Možda bi tako i bilo, da nije ubijen i odmetnik domaći čovjek iz Brušana partizan Š., koji je strahovao narod ovoga kraja. Iz osobne knjižice se saznaje, da ju je izdao »nabavljачki odbor za narodno-oslobodilačku vojsku«. Isti je »nabavljao« od hrvatskih seljaka stalno pljačkajući sve do čega je dolazio od siromašnih stanovnika ličkog krša, a zanimanjem je »partizanski mesar«. Osim klanja stoke izučio je kod partizana i druga razna klanja... Njegov zanat je kao stvoren za potrebe šumske vojske. Ljepo zanimanje i zahvalna udjelba! Srbi su upotrebljavali izdajnike hrvatskog naroda ograđujući se pred hrvatskim stanovništvom, da ih pljačkaju i uništavaju baš njihovi vlastiti sinovi.

— Poginuo je krvolok, koji je toliko zla napravio ovoj sirotinji i kraju za čitavo vrijeme svoje »borbe« pljačkajući od 1941. godine do sadašnjeg časa.

PLAŠA OGNJIŠTA I BOJIŠTA

S JEDNE I S DRUGE (STRANE) . . .

Još nije potpuno završeno priredjivanje ovog broja o poginulim hrvatskim svećenicima, a već su pale — nove žrtve.

Da ne govorim o cijelom tom pitanju sa strogo vjerske strane — ubijanje svećenika u nekom narodu je u svakom slučaju i prije svega usmjereno protiv naroda kao cjeline i samosvojne jedinice.

Inteligencija — školani ljudi uobće važan su dio naroda. Ne može se govoriti o prednosti ili većoj vrijednosti jednih ili drugih — školanih i neskolanih, jer jedni bez drugih su nepodpuni i ne mogu zasebno živjeti. Jedni s drugima čine narod. Svećenstvo pak je onaj dio inteligencije, koji je po svom zvanju najbliže narodu. To su oni ljudi kojima najprvima hrvatski seljak, mali čovjek dolazi u svakoj neprilici i nezgodi potati što da radi. Još jasnije ljudi, koji imaju vrlo velikog utjecaja na narod.

Doda li se pak da će radi o ljudima, koji su upravo iz naroda niknuli i osjećaju živo s njim — tada je jasno i razumljivo zašto je broj poubijanih svećenika toliko velik.

Potrebno je stvoriti bezglavu masu, koja osim toga što ne zna kamo bi se okrenula — boji se vlastite sjene. Treba natjerati malim ljudima strah u kosti, da poslije čine stvari na koje prije ne bi pristali ni pod čijim i ni pod kakvim nagovaranjem. Onj je tu — obezglaviti i zastrašiti. Obezglavlivanje — jasno — nije nešto nježnoga, jednako kao ni smrtno zastrašivanje.

Stallš Berislavića, Erdedia, Grigura Ninskoga, (ne onog po jugoslavenskoj lažnoj promičbi stvorenog!), Tavilića, Dobrile, stareca Milovana, i mnogih drugih i u današnjim danima upodpunjuje dosljedno i dostojno knjigu svojih predšastnika.

Ne radi se o (po zlonamjernoj tendenci) izmišljenom papstvu i sličnim pripovijestima, "klerikalizmu" — radi se o ljudima, koji su radili za hrvatski narod, koji su mu koristili i posvetili cijeli svoj život za vječna i vremenita dobra hrvatskog naroda, radi se dalje o stotinama školanih hrvatskih ljudi, koji su bili najrevniji pristupili poslu.

Promatrano s te strane — mo-

žda je razumljivije zašto mnogi bezkičmenjaci u Zagrebu ponavljaju i deru stalno istu kozu: "meni ne će ništa ništa učiniti." S tim su si upravo dali najbolju izkaznicu. Oni su u narodnom poslu zaista mnogo manje vrijedni od najobičnijeg čarkara, i po vlastitom priznanju i po činjenicama, i eto, čak po vlastitim nadama — obzirom na neprijateljevu ocjenu i mišljenje. Jasnije — neprijatelj koji hoće uništiti sve što je hrvatsko takove vajne "Hrvate" uobće ne smatra za sebe opasnima.

Ne želim reći frazu, a niti nije fraza, kad rekne, da će jednom već sve to biti "kalkulirano." Mi su ti isti tako glupi da smo i mi jednako glupi da ćemo ih mimoilaziti uvijek s kaznom i plaćom.

Danas slučajno, jer predstoje preči poslovi.

Hi smo Hrvati — ili radimo za neprijatelja. Tisući puta ponavljamo jedno: ne može biti govora o tome da netko nije "pristaša" ovoga. Da je netko "drugog" mišljenja. Drugo mišljenje je izdajstvo! Drugo mišljenje je sve samo ne hrvatstvo.

Ljudi koji su bili vrlo blizu narodu — najbolje su se pokazali. Može se čestitati da je između tolikih našao se samo jedan — Ritić!

Uobće hrvatsko narodno svećenstvo kako katoličko tako i muslimanski duobrižnici — oni u narodu, na selima, zabačenim stranama — ostali su najdosljedniji,

— gledajući otvoreno istini u oči — prednjače među svom inteligencijom.

Još samo jedna stvar. Da se je ova i ovakova stvar dogodila na kojoj drugoj strani — uzmimo u neutralnoj švicarskoj bili bi svi ti i takovi već odayna javno žigosani od svih međunarodnih sudišta zločincima. Kod nas jer je sudbina stavila naše opravdane životne zahtjeve na protivnu stranu od trgovačkih računa velike svjetske gospode u Americi, Englezkoj i drugdje — stavljaju se u narodne "osloboditelje" drumski razbojnici i pljačkaši, krvoloci i ubojice, bogohulnici — a mi svi ostali — ratni smo zločinci.

To je danas — međutim doći će vrijeme, kad će stvari i drugačije izgledati. Međutim osim redovnog razvoja prilika, kako ga daje naslućivati svršetak 1944. godine — preteći će mnoge i — vječna pravda.

Mi joj imademo što podastrieti: uz djecu, žene, nejačad, nemodne, starce, domove, hramove, ognjišta i eto legiju Božjih službenika. Katolički svećenici i muslimanski duobrižnici ubijani su na pragu svojih hramova, mučeni na najveće blagdane (izrazito jasna nakana), mrcvareni na određene načine (križ, razapinjanje i sve slično), — a na suprotnoj strani susrećemo s puškama u rukama — bradate rubine kao komesare, promičbenjake, daleko u pozadi, ili na londonskom krugovalu — i kosmate "protojereje" i "arhimandrite" — kao kapetane i komandante.

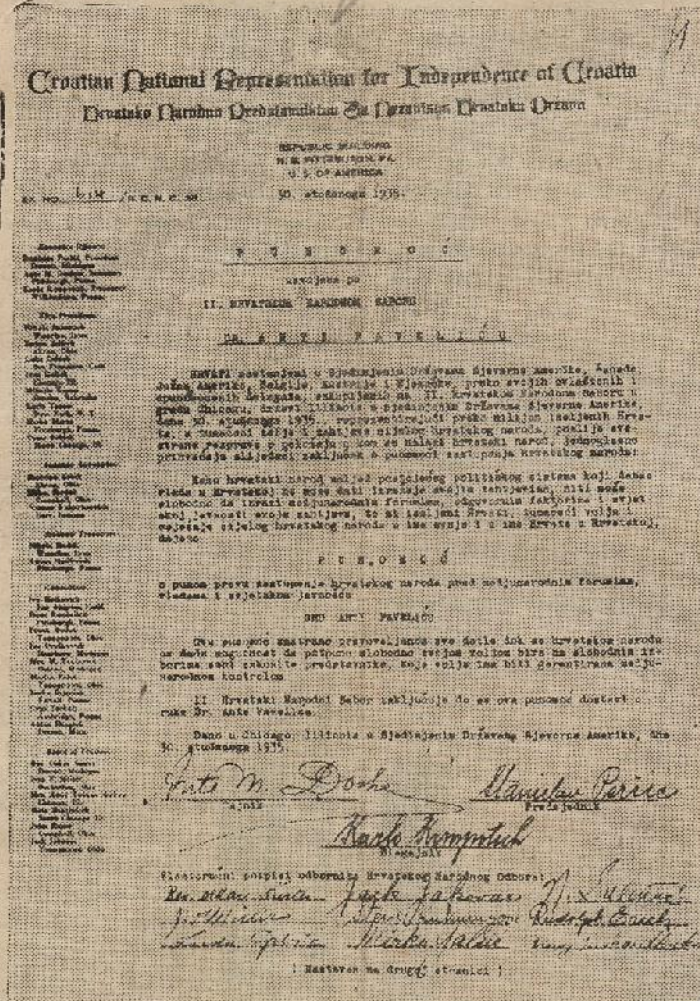
Treba li biti jasniji? M.

NOVI HRVATSKI GENERALI

Svojom odredbom od 22. prosinca 1944. PoglavlNIK je promaknuo u čin generala ustaške pukovnike: viteza Antu Moškova, Ivu Herenčića, Vilka Pečnikara, Tomislava Rolfa i viteza Rafaela Bobana.

JUNACI GOSTI POGLAVNIKA

Na prvi dan Božića priredjen je na Paunovcu, u Ustaškom dječjačkom domu PoglavlNIKOV objed većem broju

Punomoć sabora američkih Hrvata, kojim ovlašćuju Poglavnika da i u ime 250.000 izseljenih Hrvata zastupa hrvatske prohibitke

hrvatskih i njemačkih ranjenika i ratnih ozljedjenika.

Kao svakog Božića, tako su i ove godine njemački i hrvatski ozljedjenici velikom pažnjom Poglavnika njegovi gosti.

Prisutne ozljedjenike pozdravio je i zaželio svima u ime Poglavnika sretan Božić ustaški bojnik Boljan, a poslije njega zahvalio se na visokoj pažnji Poglavnika jedanaest njemački častnik i hrvatski dočastnik.

U svom govoru naglasio je njemački častnik neslomivu volju u konačnu pobjedu njemačkog i hrvatskog naroda i radost, da je u ovom visokom domu i njemačkim ozljedjenicima pružena čast i radost božićnog blagdana, kojega provode daleko od svojih domova, ali puni svijesti, da će sljedeći Božić u miru i radosti provesti u svojim vlastitim domovima, kada će se ponovno sjetiti današnjega dana, gdje im je u Poglavnikovu domu pružena topla skrb, briga i pažnja.

Objed, priredjen za njemačke i hrvatske ozljedjenike, prošao je u srdačnom raspoloženju i radosti. Tu je onima, koji su svoju krv dali za sreću i bolju budućnost obih naroda, pružen dokaz ljubavi s najvišeg mjesta za sve one i njemačke i hrvatske vojnike, koji su izložili svoje živote u borbi za dobro svojih naroda.

NOVE ŽRTVE

U mjestu Sv. Ivan Zelina, vršila su dvojica iztaknuti Ustaše i to: šimun šimunec dužnost ustaškog logornika, a njegov posinak — Veljko Pišek dužnost logornika ustaške mladeži. Obojica, vršila su svoje dužnosti vanrednom požrtvornosti i predanosti! Oba su žarko ljubili svoj Rod i Dom. šimun šimunec, odmah po osnutku Nezavisne Države Hrvatske, svrstao se u redove ustaške. Njegov posinak Veljko borio se sa ostalim neustrahivo dulje vrijeme u Bosni protiv neprijatelja. Vojničku naobrazbu stekao je u Njemačkoj.

U noći od 7. na 8. rujna ove godine upala je nenadano partizanska rulja u mjesto Sv. Ivan Zelina. Brojčano, daleko slabiji

Ustaše u mjestu uspješno su branili mjesto nekoliko sati, sve dok nije stigla pomoć iz Zagreba.

U toj borbi bude teško ranjen mladi junak Ustaša — Veljko, kog odnesose drugovi u kuću poodima i položise na krevet. šimunec i njegova dobra žena poduzeli su sve moguće, da spase život svog posinika, kad najednoć provale u kuću partizanske hijene i uz rieči: »neš više piti naše krvi« opale u umirućeg Veljka nekoliko metaka, a šimuna šimunca svezaše i u šumu odvedoše.

Sve ovo izveli su zlikovci u nazočnosti sirotne žene, koja je te noći izgubila i posinka i muža, kog je, nakon desetdnevnog traganja našla u šumi, tek plitko zagrnutu zemljom, nakon što su ga prije na zvjerški način ubili.

Ovi banditi, pri odlazku opljačkali su cijelu kuću tako temeljito, da su sobom poneli i istu krvavu plahtu, koju su izpod mrtvog Veljka izvukli.

STALNO ISTO I — JEDNAKO ZALOSTNO

Domobranska obhodnja našla je u blizini Bosanske Građiške na skupinu ranjenih partizana, koji su se nalazili u vrlo biednom stanju. Odrumljeni su u bolnicu na liječenje. Oni su bili ranjeni prilikom borbi u području Banje Luke, kada su partizani bili protjerani iz ovog grada. Oni izjavljuju, da je 350 ranjenih partizana umrlo od posljedica rana zadobivenih u toku tih borbi, jer im nije bila pružena nikakva liječnička pomoć, budući da nije bilo ni lijekova, ni liječnika, ni zavojnog materijala. To je i bio razlog zbog kojeg su spomenuti partizani pokušali bieći, makar su bili bolesni, da bi zamolili hrvatske oblasti, da im pomognu, kako bi se izlićili.

DAR NJEMAČKOG POSLANIKA

Njemački poslanik preuzv. g. SA-Obergruppenführer vitez Siegfried Kasche uručio je prilikom božićnih blagdana predsjedniku hrvatske državne vlade vitez dr. Nikoli Mandiću svotu od 500.000.— Kuna za pomoć potrebnima.

Naša vjera u pobjedu

(Uz boravak Poglavnika među narodom i postrojbama)

„Zima je, istina, ali ja je rado podnosim. Pregorit ću sve, jer znam da je ovo borba za državu i Poglavnika. Dok vidim njega, siguran sam u našu pobjedu.“

To je bilo na jednom zimskom postavu u snježnoj mećavi. Mlad kršan ustaša, sa brzometkom u ruci izgovorivši ove rieči, oduševljeno je gledao za odlazećim Poglavnikom, koji mu je čas prije stisnuo ruku i zanimao se o njegovom stanju »pod puškom« i kod kuće.

A mladić nema ni doma ni nikog od svojih. Popališe i poklaše odmetnici. A on, junački sin hrvatske zemlje već dvie godine s puškom u ruci živi na bojištu, po rovovima i brani državu. S ponosom gleda u svoga Poglavnika, bori se i dalje i vjeruje u Poglavnikovu pobjedu.

„Jel, gospon Poglavnik, mi bomo zdržali — će bo trebalo — i gorše stvari? Glavno je da imamo Vas i državu...“

To je rekao jedan sedamdesetgodišnji zagorski seljak kad je u svom selu na staru godinu mogao stisnuti pruženu mu ruku Poglavnika. Ruke su mu se tresle od zime, glas mu je podrhtavao od uzbudjenja, a oči mu se orosiše suzama, kao i svima ostalima, osjetivši svu veličinu Poglavnikova boravka u njihovoj sredini. Jer to naše hrvatsko selo neizmjereno voli svoga Poglavnika, u kojem gleda državu, gleda obstojnost svoga doma, svoje obitelji, svoga dobra, gleda spas svoga naroda.

Iz razgovora s tim seljakom izbija i bojazan da se ne vrati u njihovo selo ono banditsko nasilje, koje je već u nekoliko navrata bilo zarilo svoje pandže u njegov mirni i skromni dom. Stoga je i on, stari seljak uz bok tolikih mladih ustaških boraca spreman i na najteže žrtve, jer zna da se radi o spasu Nezavisne Države Hrvatske, pa stoga on vjeruje u pobjedu...

„Radimo koliko možemo. Napinjemo sve sile da proizvedimo što više. Da nije bilo toliko napadača onih lopova na ovaj kraj, radilo bi se vrlo liepo. Ipak, mi se ne damo. Badić ćemo još više, jer radeći za državu radimo i za svoje obitelji. A bez države bili bi bez svega...“

Rieči su to jednog rudarskog radnika prigodom Poglavnikova posjeta jednom rudniku. Mali je to siromašni čovjek, koji već godinama marljivo radi pod zemljom, da crno podzemno blago izveze na danje svietlo gdje će služiti zajednici. Poglavnik je radniku srdačno stisnuo ruku i pogledao ga s puno topline u oči.

Poglavnikov je stisak ruke značio: »Hvala Ti mukotrpnii čovječe. Tvoj će trud biti podpunoma nagrađen u posve slobodnoj domovini.« Radnikove su oči govorile: »Poglavniče, vjerujuć u Vašu i našu pobjedu, radit ću podvostručnim silama za našu državu.«

„Zadovoljan sam. Borac, seljak i radnik, sve je to jedna duša. Svi oni, a to znači narod, hoće državu i za nju su spremni sve svoje žrtvovati. Snaga našega naroda i odlučnost naših boraca, jamstvo su naše konačne pobjede...“

Ovo je rekao za vrijeme puta Poglavnik.

Što bismo još dodali? Tu su nepotrebne daljnje rieči, jer je sve rekao narod, istinski narod koji radi i koji se bori za očuvanje svoje države. A rekao je na koncu i vođa, Poglavnik.

Rečeno je: hoćemo Nezavisnu Državu Hrvatsku!

Rečeno je: radit ćemo za nju podvostručnim snagama!

A oružje hrvatskog borca grmi snažnim glasom, branit ćemo do zadnje kaplje krvi Nezavisnu Državu Hrvatsku!

To su utisei sa svakog puta s Poglavnikom, jer gdje god se on pojavi, svagdje se vidi velika ljubav, velika vjera, velika odlučnost i spremnost za krvlju stečenu Državu, za koju — vjerujuć u konačnu pobjedu — ujedinjen hrvatski narod, okupljen oko svoga Poglavnika, stoji spreman.

MIJO BZIK

Župnik Neretve

NAPIŠAO: E. BELUHAN

Don Ilija Tomas nije bio veliki književnik, nije bio učesnik svjetskog glasa, nije bio ni doktor ni biskup, nego obični župnik u Klepcima na Neretvi. Kad bi crkvenu hijerarhiju usporedili s mozaikom, onda bi Don Iliju našli kao zlatnu pločicu, pučkog govornika i župnika, bez koje se život Crkve ne da ni zamisliti. Bio je on čovjek sa sela, ali kad je on svršio visoke škole, nije na njem ostalo ništa priprostoga, jednostavnoga i seljačkoga. Tko bi ga samo malo promatrao na njegovu poslu i dužnostima, kazao bi odmah, da je prije kakav plemić ili gradski gospodin, nego li šesto diete seljaka iz Drinovca. Živio je među jednostavnim pukom, pa se njegova velegradska otmjenost i finoća još više izticala. U isusovačkoj gimnaziji u Travniku i kasnije u bogosloviji u Sarajevu bio je osrednji djak. Radi njegove otvorenosti, vedrine i iskrenosti cijenili su ga i djaci i poglavari. S vremenom se razvio u dobrog organizatora, još boljeg savjetnika i izvanrednog govornika.

Jednom sam ga imao prilike slušati, bilo je to na mladoj misi njegova rodjaka Ivana Tomasa u Bielom Polju kod Mostara. Nas bogoslove teško je mogla kakva propovied osvojiti. Mi se toga naslušamo svake nedjelje dvije, pa svaki dan punkta (točke) za razmatranje, i u slušanju propoviedi bili smo mi narod strogih kritičara. Pod tom misom slušali smo savršenog govornika. Bilo je to Don Ilija. Čim je počeo, nastala je podpuna tišina. Govorio je o uzvišenosti svećeničkog zvanja i sve nas je zbilja osvojio.

Tom zgodom bogoslovi pjevači odpjevali su u crkvi Köstlingerovu misu, a izvan crkve

orile se hrvatske pjesme. I obično se događalo, da su poslije ovakovih manifestacija uzvanici Hrvati morali u zatvor. Ovaj puta bilo je obratno. Išli su u zatvor žandari. Probudila se u nekima hrvatska krv, i ne samo da nisu dali Srbima dirnuti u sakupljeni svijet, nego su i sami u tom katoličkom i hrvatskom veselju sudjelovali. Zasluga je to bila velikog ugleda Crkve i njezinih uzornih svećenika.

Gledao je on otvorenim očima na sve prilike prije rata, koje su se odigravale oko njega. Imao je on prilike slušati napadaje na katoličku crkvu, na katoličke biskupe i svećenstvo, znao je on, kako su dušmani vjere i njegove odgovornosti htjeli protjerati na otok Vis. No borba protiv vjere, izgleda, da je doživjela vrhunac u vrijeme, kada je bivša država htjela urediti svoje odnose prema katoličkoj crkvi u državnom sporazumu sa svetom Stolicom. I taj konkordat donio bi sigurno i neke diplomatske uspjehe, ali digla se ružna i Srbima svojstvena podmukla borba protiv toga konkordata, dok nije bio konačno odbačen i srušen. Barem tada nisu ustaše bili na vladi, da bi i zato oni bili krivi.

Sve je to Don Ilija zdravim očima gledao, i nije čudo, da je brzo došao do uvjerenja, da se može i za vjeru u hrvatskom narodu učiniti najviše tada, kada Hrvati dohiju svoju državu i budu svoji na svome. Zato se radostna srceca prihvata baš ustaške ideje i već godine 1937. vidimo ga kao zakletog ustašu u jeku rada, napora i borbe. A mnogi bogoslovi pjevači na onoj mladoj misi u Bielom Polju, upravo su mu na tom zavidjeli. Oni moraju još po dvije, tri godine če-

kati, dok ne svrše škole, a evo on već onda kao ustaša neumorno radi i organizira narod.

Vršio je svoju službu na teškom terenu s onu stranu rieke Neretve kao župnik u Klepcima. I njegov narod bio je za vrijeme sloma zrio za slobodu. Nisu oni bili nepripravni. Sada se radilo o Hrvatskoj i za tu ideju oni su bili svi kao jedan. Oni će se iz početka makar i kamenjem boriti za svoju državu. Odbrana domovine shvaćena je kao odbrana vjere. Rat je započeo a Hrvati ne htjedoše se boriti i ratovati protiv starih saveznika i drugova još iz prošlog svjetskog rata Niemaca i zato bacaju oružje. To odbačeno oružje župnik skuplja i sabire. Radi zajedno sa svojim susjedom s druge strane Neretve župnikom iz Studenaca Don Jurom Vrdoljakom Bišćevićem i njih dvojica kao dva gorostasa ustaju na odbranu svoga naroda od srbskih pljačkaških bandi. Nečuveno je i to, da oni već 8. travnja 1941. godine proglašuju hrvatsku državu. Srbi ih u svom biestu hoće smrviti. Ne pomažu ni prijetnje njihovih generala iz Mostara i Sarajeva. Promet je prekinut, jer prometno mjesto Čaplinu drže u rasklupama dva ustaše, dva katolička župnika i to Don Ilija Tomas i Don Jure Vrdoljak Bišćević, župnik u Studencima. Štogađ vojske naleti kroz Čaplinu, oni razoružaju, šta više zarobe i jedan top, a vojnici Hrvati dobrovoljno im sami dolaze kao pojačanje. Tako su oni, odijeljeni od svijeta i obkoljeni od srbske vojske, izdržali u neprestanim opasnostima i borbama sve do 20. travnja. Onda istom dodjoše Niemci, koji im pružiše pomoć, no zamašitih borba nije ni bilo, jer je službena kapitulacija već uslijedila, pa se nisu usudili na-

padati na Niemce, a bili su oni i te kako iznenadjeni hrvatskom svešću i ovako naglim preokretom.

Narod je Don Iliju i Don Juru osobito cijenio i volio. Na jednom sastanku, koji se održao 1. V. 1941. u Čaplini, jednoglasno i katolici i muslimani priznaju njihov nesebični rad i zaključuju, da će im dignuti spomenike ili tražiti za njih kakovu visoku čast, položaj i službu, već radi toga, što se baš njima ima zahvaliti, da su odbranili cijeli kraj od pljačkaških bandi. Oni se izgovaraju, a Don Ilija je tom zgodom rekao: »Ljudi Božji, ja sam najprije katolički svećenik i diete svoga naroda, pa hvala Bogu, što sam svome narodu koristio. Za časti i položaje već će se naći ljudi, ali nama treba ljudi rada s uzvišenim ciljem, da koristimo narodu.«

Liepa mu je bila ta osobi- na, što je volio tihi, marljivi rad, a lovorike neka drugi беру. Ne dugo iza toga imenovan je Don Ilija za glavnog ustaškog povjerenika za cijeli onaj kraj. I on nastavlja svojim dnevnim radom, a prvo mu je da svrši svoje pastoralne dužnosti katoličkog župnika. Zato već rano u jutro odmah iza mise oko 8 sati obilazi na motoru svoju župu, da se raspita za bolestnike, ili da odredi točno vrijeme sprovoda, vjenčanja, krštenja ili bilo kakve druge duhovne potrebe. Onda se baca na povjerenički posao, pomaže postradalima bez razlike na vjeru, daje im pomoći i preporuke, da pravi ljudi dodju na prava mjesta. Suradjuje s Niemcima, koji ga takodjer pomažu. Kod Talijana sto puta protestira, skače na sve strane i zauzima se svim svojim uplivom, da spasi što se spasiti da- de. Često puta i po noći dugo

bdije, da posvršava stotinu posala, a još uvijek dobre volje i vesela razpoloženja.

Državna imovina, to je za njega svetinja i, Bože sačuvaj, da bi samo igle za sebe uzeo. Državna imovina može se upotriebiti samo za korist zajednice i zato vrši povjerenu dužnost glavnog povjerenika bez ikakve osobne nagrade i plaće.

Iznenadjeni pravoslavci novom državom, željeznim redom i ustaškom stegom gube glavu i ne znaju što će. Mnogi od njih mole, da predju na katoličku vjeru. I tu je Don Ilija širokogrudan i oprezan: »Citajte i dalje vi svoju liturgiju, samo budite plodni članovi nove države!« On ih najprije odbija, ali kad oni i dalje navaljuju ipak ih primi, ali samo s obširnom i dugotrajnom poukom. Talijanima to sve nije išlo u prilog. Nova jaka i uredna država njima može biti samo opasna, jer bi poremetila njihove interese. Zato oni počnu najprije tajno, onda i javno rovariti i oružati udružene komuniste i četnike. Ovi pomalo dižu glave i prkose vlastima. Kada je radi toga državna vlast prema nekima sudski postupala, najviše se onda zauzima za njih Don Ilija, šta više, mnoge je i mnoge svojim ugledom i od smrti spasio. Sami Srbi hvale se: »Da bi ga u zlato okovali radi njegovog zauzimanja za njihove ljude.« Kad je to pokojni čuo, sumnjivo je zaklimao glavom: »Ipak im ja ne bi želio u ruke zapasti.« Medjutim Talijani ipak učine svoje i najprije u Crnoj Gori dignu ljude na oružje, i ti pravoslavci provaljuju na naš teritorij i tu se pojačavaju s pravoslavicima u Hrvatskoj. Nastaje strahovito ubijanje, pljačka i palež katoličkih sela. Kada su te bande ugrozile župu Klepci, Don Ilija traži pomoć od Talijana u Čapljini, no oni mu se smiju i ostaju prema njemu hladni i nepokretni. On juri na motoru u Ljubuški i traži pomoć od ustaša, ovi obećaju pomoć i brzo se spremaju.

I u noći od 30. IV. i 1. V. 1942. sav iscrpen oko 10 sati u večer vraća se Don Ilija Tomas svojoj kući. U Čapljini ga zastavljaju, da ne ide, jer su već okolna sela gorila i vodile se

borbe. On se izpričava: »Mogu me moji župljani trebati, ja sam pastir svoga stada, a tko će za njih pred Bogom odgovarati? Mogla bi ih i malodušnost zahvatiti bez mene.« I on odjuri kući. Kako je organizirajući odbranu od silnog napora bio umoran, brzo zaspe. S velikom premoći nenadano su se srbske bande probile u Klepce. Župnik se nastoji sklonuti, no žureći se sporednim putem ganuo je nogu. Njegov bratić Pero, koji se našao u blizini, tako je bio jak, da ga je neko vrijeme nosio. No videći Don Ilija, da ovako ne će moći obojica izbjeći, reče mu: »Ti, Pero, imaš djecu, pa bježi, da sebe barem spasiš.« Tako je i bilo. Dvanaest sati je taj čovjek proboravio u vodi i vidio, kada su Don Iliju pronašli. Još je čuo, kada ih je glasno zapitao:

— Da li vi mene zato ubijate, što sam svećenik?

— Upravo zato! Jesi li ti onaj, što je nas učio i što je nas krstio? Ti si to taj!?

Jedna pak katolikinja, bila je u to vrijeme sakrivena nedaleko u kamenici u vinogradu, čula je, kada su našli Don Iliju, kako su vikali:

— Šta je sada, nema ti spasa više!

Počeli su pjevati i pljeskati rukama i puškarati po prozorima crkve, a njemu je pristupila jedna Srbkinja i rekla:

»Ti li si mene pričesćivao, a evo ću ti ja sada vratiti.«

I odrezala mu desno uho i to turala u usta. Od njega pak čuo se tek jedan vapaj:

— O Isuse, skрати moje muke!

Oko 10 sati došla je talijanska vojska i našla ga s još dvojicom Hrvata, jedan musliman i jedan katolik, sva trojica mrtvi. Don Ilija bio je grozno izmrcvaren. Na čelu mu učinili zasjek sjekirom u obliku križa, desno uho odrezano, u nos udarili nožem, s lijeve strane napravili velik zarez od usta do uha. Nožem su ga izprobali po celom tijelu. Na njemu je izbrojeno oko 21 što teža što lakša rana. Iza toga je bačen u kanal rijeke Bregave.

Kad se osvrnemo na život mučenika, opažamo na njemu dva prelijeпа dara, u kojima se je odlikovao. Bio je izvanredan govornik i savršeno uredan čo-

vjek. Čeli njegov život sastojao se je od divnoga reda. Kod njega bi se u skladu izmjenjivali molitva, rad i odmor. Zato su ga ljudi toliko cijenili i zato je imao toliko uspjeha. Mnogi od nas nemaju prilike, da se iztaknu svojim govorničkim darom. Taj je dar od Boga. Ali tih više imaju prilike i mogu ga svi nasljedovati u njegovoj urednosti i radu. Dobrom voljom svih nas Hrvata najmlađja će država u Evropi po svom uredjenju moći uskoro stati uz bok starim samostalnim državama, a mnoge i preteći. Ima i danas Hrvata, koji i po noći bdiju i rade, da izvrše svoje dužnosti. Ima ih, koji i gladuju, ali čine nadčovječne žrtve i herojske napore, da očuvaju svoju državu. Ima Hrvata, koji kapom i šakom podpomažu svoju postradalu braću, koji su ostali bez krova nad glavom i bez igdje ičega. Daju oni njima i javno i tajno i dok im daju, vele: »Nemojte nikome kazati, da smo vam mi dali.« Ne daju od prevelikog suviška nego od svoje sirotinje.

Ima Hrvata po bolnicama, polomljenih rebara i bez ruku i bez nogu, koji prikazuju sve svoje boli za Poglavnika i za Hrvatsku. Eno jedan slepi ustaša iz Hercegovine, na oba oka podpuno slep, izrazio je Bogu molitvu, da mu samo 14 dana povрати vid, da se može u prvim bojnim postavima boriti za Hrvatsku! — Ima hrvatskih majki, koje dnevno drhću za svojim sinovima, koji su na bojištu, a ovi su opet ostavili svoje mile i drage, pa s puškom u ruci stoje na braniku vjere i države u neprestanim borbama, u vatri i plamenu, u ranama i krvi i još s pjesmom na ustima. Oni su za Poglavnika i za Dom spremni i svoje živote položiti svakoga časa.

A tamo gore kod prestolja Svevišnjega sveta Hrvatska svim svojim zaslugama zagovara vojujuću Hrvatsku. Brojne ćete, stotine i tisuće hrvatskih mučenika pod vodstvom svojih poginulih svećenika, s ponosom upiru prstom na onaj kraj, gdje se zaljuljala kolievka hrvatske državnosti i mole: »Gledaj, Bože, ovo su Hrvati!«

EUGEN BELUHAN,
svećenik

U nekoliko redaka...

Rieč je o promičbi. Tuže se naši ljudi, da mi premalo promičbe promećemo. Neke ih to ne smeta, što se promičbom stiće, to je prolazno, a zlatu se uvijek nadje kujundžija.

Drugari su mogli oblagivati ljude jedno kraće vrijeme, ali nakon četiri godine — znađu i sami, kamo su dospjeli. Kad misle da je strateški nastupio njihov čas, na svoju preveliku žalost ustanovljuju, da taj »njihov čas« ni u kom drugom smislu nije nastupio.

A neka i dalje oni samo promiču. Dok bude budala, koje će im vjerovati makar i na pola dana. Nas ni malo ne smeta njihova promičba, koja je silna, jaka, snažna — jer — jači je glupan na svojem nego mudrac na tuđem... Naime zna se na čemu počiva njihova promičba.

Laž je vrhovni zakon.

*

Imade vam kod nas jedna vrsta zastavnika. Ne onih u vojsci — već nekako mi pristaje nazivati zastavnicima ljude što čekaju vjetar pa da okrenu prema pravom vjetru — zastavu.

I ti naši zastavnici u sto su briga. Zagustila se situacija položaja pa nikako nije jasno, koji barjak treba prirediti a koji skrivati. Svakako neugodan položaj.

Glavno je danas njihovo geslo — paziti da ne bi tkogod što čuo i vidio.

Govorimo ljudski i otvoreno; koja stranka treba i hoće takove ljude, kojima su takovi od koristi?

Dodajmo pak k tome da svi ti, kojima se netko nada vrlo malo toga znađu o nekoj i nekakvoj nježnosti — tada — proizlazi kao logična posljedica, da ćemo izgleda mi morati za sve ove prirediti u tom slučaju s vremenom zastavu na — pola stiega.

Tek kad bi je bili zaslužili.

*

Neku gospodu opet proganja avet straha pred nečim. Posve je nerazumljivo, čega se tih nekoliko slavosrba boje. Ta nigdje se nisu kao ustaški nacionalni borci iztaknuli. »Podkovaš« se kod svih i na svim stranama, pa ipak, još se boje.

Ne plašite se, ne strahujte, pokvarena gospodo! Ako je itko ugrožen, onda su to u prvom redu oni, ustaše i domobrani, koji svoja prsa u bojnim postavima izlažu neprijateljskom oružju. A vas, gospodo slavosrbi, ne će ni naš neprijatelj dirati. Spavajte i dalje mirno...

SESTNAESTA GODINA

Jasno je, da je voditi politiku oporbe uvijek daleko jednostavnije i lakše nego li vladati na sveobće zadovoljstvo, izgradjujući — pogotovu pak u ovakovim ratnim prilikama, koje pored redovnih težkoća državnim strojem donose i bezbroj ratnih neprilika.

Naši su se protivnici stoga gotovo sigurno nadali jednom: neka ustaše preuzmu vlast — nakon kratkog vremena pokazat će se narod — već radi ratnih nedaća nezadovoljnim i — tada mi stupamo napried.

Račun je bio svakako jednu mjeru — točan. Ali velim jednu mjeru. Jer eto današnje vrijeme, kad je po računu protivnika ustaštvo moralo već posve sigurno »skrahirati« — dogadjaju se posve drugačije stvari.

Narod je sit onih, koji u narodnoj državi tjeraju oporbu »opoziciju«, onih, koji osim politike rušenja ne znaju druge, gdje god su bili ma i vrlo kratko vrijeme — više ih nitko ne želi. O tome možemo nabrajati stotine dokaza bez zericе promičbenog udešavanja i obradjuvanja. Svaka rieč ljudi iz po partizanima »oslobodjenih« krajeva je samo nama u prilog.

Danas je već svakom Hrvat tu jasno — da je država prva i najvažnija stvar. Vlastita narodna hrvatska država i da se protiv nje ne može biti u nekom negativnom odnosu — opoziciji! Čak niti ako dolaze ljudi s hrvatskom firmom i najlukavije obradjenim smicalicama obćeljudstva, čovječanstva, sveslavenstva, bratstva, a pjesma o »okupatoru« i tako se već odavna iztreća.

Ččinjenica je, koje nitko ne može opovrći, da je danas o šestnaestoj godišnjici ustaškog pokreta više svjestnih ustaša, nego li je to bilo kad se čela zemlja tresla od oduševljenja u danima 1941. Onda smo svi bili ustaše i za nama

je kilmalo mnoštvo, jer je to tada bila obća moda. Sliedili su odpadi pokajništva vraćanja, koja i danas koja i danas traju. Sada imademo stotine tisuća ustaša ali ne iz mode već onih, koji su sve pregorjeli, sve spremni žrtvovati — sve za Hrvatsku.

Svaki ponovni PoglavlNIKOV posjet bilo kojem dielu naroda, bilo u samom Zagrebu, bilo u pokrajini, govori o tom, mogli bismo ga upravo nazvati preporodu ustaštva. Preporod u žrtvama, mulcima, vatri, krvi i plamenu.

Naši protivnici pronadjoše i ustanoviše posve točno, da se Hrvatska u posljednje vrijeme strašno naglo i odlučno »ustašizira«. Posve točno — tek s jednom malom opazkom — snaga struji odozdola — od naroda. Ništa posebna nije preduzimana odozgor! Iztičemo stoga, jer mnogi to — previde.

Sigurno nitko nije prije nenadanih PoglavlNIKOVH posjeta bilo kojem mjestu obilazio ta

mjesta davajući upute ljudima kako se imajo držati, uobće »režirao« dolazak i doček, hrvatski mali ljudi, seljaci i svi ostali nisu nigdje naučili onaj srdačni, iskreni pozdrav, one suze radostnice, onu smetenost, veselje, zbunjenost, — uobće svi vanjski znakovi neček velikog u životu — ponavljam, sigurno nigdje nisu to mogli naučiti — to dolazi iz srdeca!

Kome to još nije jasno, upozorujemo ih na stalno nova i nova polaganja ustaške prisegе. Danas, kad mnogi priete svim i svačim svakom ustaši i kad konačno pojedinih dana ti, što priete, usude se i dosta glasno izvikivati svoje naručene i plaćene pripoviesti. Danas, kad su neprijatelj sa 100% sigurnosti očekivali da se nitko s ustaškim znakom ne će usudjivati pokazati na ulici — dolaze mladi pitomci častničke škole, mole da im se dozvoli polagati ustaška prisega, sliede ih zrakoplovci, pojedine domobranske jedinice, redarstvena straža.

Bezuvjetno nečiti račun je — pokvaren — samo ne naš. Uzporedivši s prošlim godišnjicama — razvojna crta razpoloženja je prema gore, a takova će dakle biti i predstojeća godina.

Danas se na ovom prostoru mora računati prije svega s ustaštvom. Što još postoji? Svjestno, izgradjeno, spremno na najveće žrtve. Svi ostali zatajili su i sebe i svoje smjerove — a hrvatski narod već odavna. Jedni su dospjeli narodnim izdajicama i srbskim slugama partizanima, drugi su se dali u švercere — domoljube za punim stolovima itd, Ustaše stoje na prvim bojnim postavima o šestnaestoj godišnjici jednako odlučni kao i o prvoj u vatri najvećeg oduševljenja tek s jednom razlikom: daleko brojniji, izkusniji, sigurniji, spremniji! U rukama je čvrsto oružje pred poviesti žrtve, pred narodom teško stečena sloboda — a pred protivnikom: odlučnost i vjera u pobjedu.

»Ustaša«, vjestnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdavač i vlasnik Ustaški Nakladni Zavod. — Ravnatelj i glavni urednik poglavni pobočnik Mijo Bizik. Uredništvo i uprava: Berislavićeva ulica 10. — Brzoglas: Uredništvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 49.456. — Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 10 Kuna. — Predplata: godišnje 520 Kuna, polugodišnje 260 Kuna, tromjesečno 130 Kuna. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ulica 10. — Za tiskaru odgovara Viktor Smokvina, Zagreb, Medovićeva ulica 2.

